

Računovodstveni aspekt poslovanja komunalnih društava na primjeru

Pavković, Antonija

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **The University of Applied Sciences Baltazar Zuprešić / Veleučilište s pravom javnosti Baltazar Zuprešić**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:129:105186>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-29**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository of the University of Applied Sciences Baltazar Zuprešić - The aim of Digital Repository is to collect and publish diploma works, dissertations, scientific and professional publications](#)

VELEUČILIŠTE
s pravom javnosti
BALTAZAR ADAM KRČELIĆ ZAPREŠIĆ

Zaprešić

Stručni prijediplomski studij
Poslovna ekonomija i financije

ANTONIJA PAVKOVIĆ

RAČUNOVODSTVENI ASPEKT POSLOVANJA KOMUNALNIH
DRUŠTAVA NA PRIMJERU

ZAVRŠNI RAD

Zaprešić, 2023. godine

VELEUČILIŠTE
s pravom javnosti
BALTAZAR ADAM KRČELIĆ ZAPREŠIĆ
Zaprešić
Stručni prijediplomski studij
Usmjerenje Poslovna ekonomija i financije

ZAVRŠNI RAD

**RAČUNOVODSTVENI ASPEKT POSLOVANJA KOMUNALNIH
DRUŠTAVA NA PRIMJERU**

Mentor:

Dario Lešić, univ. spec. oec.

Studentica:

Antonija Pavković

Naziv kolegija:

RAČUNOVODSTVO

JMBAG studenta:

0010130843

SADRŽAJ

SAŽETAK.....	1
ABSTRACT	2
1. UVOD	3
2. NORMATIVNI OKVIR POSLOVANJA KOMUNALNIH PODUZEĆA.....	4
3. ZNAČAJ RAČUNOVODSTVA U PODUZEĆU	8
4. RAČUNOVODSTVO KOMUNALNIH DRUŠTAVA	12
5. GOSPODARSKA DJELATNOST S PRIMJENOM NAČELA NEPROFITNOSTI.....	14
6. PRIMJENA STOPE PDV-A NA KOMUNALNE USLUGE	15
7. KOMUNALNE USLUGE I POSLOVNI PROCESI: STUDIJA SLUČAJA UNIVERZAL D.O.O. ĐAKOVO	17
7.1. Univerzal d.o.o. Đakovo.....	17
7.2. Zbrinjavanje otpada	17
7.3. Reciklažna dvorišta.....	18
7.4. Zelene i javne površine.....	19
7.5. Kontrola parkinga.....	20
7.6. Upravljanje grobljima	21
8. ULOGA UPRAVE U KOMUNALNIM PODUZEĆIMA	22
8.1. Godišnja izvješća i uvid u financijsku analizu Univerzal d.o.o.	23
8.1.1. Bilanca.....	26
8.1.2. Aktiva.....	27
8.1.3. Pasiva.....	28
8.1.4. Račun dobiti i gubitka.....	31
9. ULOGA RAČUNOVODSTVENE PRAKSE U KOMUNALNIM DJELATNOSTIMA: ISPITIVANJE IZAZOVA I MOGUĆNOSTI.....	33
10. ORGANIZACIJA RAČUNOVODSTVA KROZ SUSTAVE VOĐENJA EVIDENCIJA – UNIVERZAL ĐAKOVO.	39
11. ZAKLJUČAK.....	43
12. IZJAVA.....	45
13. POPIS LITERATURE.....	46
13.1. KNJIGE I ČLANCI.....	46
13.2. INTERNETSKI IZVORI.....	47

13.3. ZAKONI.....	49
14. POPIS SLIKA, TABLICA I GRAFIKONA.....	50
15. ŽIVOTOPIS.....	51

SAŽETAK

Računovodstvo možemo gledati kao određenu tehniku kojom se bilježe poslovne promjene i događaji, kao i objašnjenju rezultata koje smo dobili na temelju evidencije tj. obradom podataka. Računovodstvo nekog poduzeća koristi se funkcijama računovodstvenog informacijskog sustava u svrhu vođenja financijskih transakcija. Komunalnim djelatnostima možemo navesti brigu o komunalnim infrastrukturama, kao što je održavanje građevina, groblja, javnih površina, čistoće i slično, uslužne komunalne djelatnosti koje se ogledaju u uslugama parkiranja, tržnica, ukopa i slično. Izuzev navedenog važno je istaknuti kako su komunalne djelatnosti za građane od izuzetne važnosti jer izvršavaju zadovoljenje potreba koje su od životnog značenja za stanovništvo. Komunalne se djelatnosti mogu korelirati kao dio gospodarske djelatnosti, ali isto tako da ne ulaze u zakonske norme slobodnog tržišta, zbog svog načela neprofitnosti. Novi sustavi koji se koriste u računovodstvu omogućavaju precizan i efikasan uvid u troškove poduzeća te vrše detaljniju analizu za ekonomičnije poslovanje. Na ovom završnom radu koristila se studija slučaja na poduzeću Univerzal d.o.o. Đakovo, te se izvršila analiza rada računovodstva i godišnjih financijskih izvještaja.

Ključne riječi: Računovodstvo, komunalne djelatnosti, načelo neprofitnosti, informacijski sustavi

ABSTRACT

Accounting can be viewed as a specific technique for recording business changes and events and explaining the results obtained based on records, i.e., data processing. A company's accounting is utilized within the functions of the accounting information system for the purpose of managing financial transactions. When it comes to municipal services, these encompass the care of communal infrastructure, such as maintenance of buildings, cemeteries, public areas, cleanliness, and more. Additionally, there are service-oriented municipal activities that include services related to parking, markets, burials, and similar services. Besides the mentioned, it is essential to highlight that municipal services are of utmost importance to citizens, as they cater to needs that are vital for the population's well-being. Municipal activities can correlate as part of the economic activities but, at the same time, they do not fall under the legal norms of the free market due to their non-profit principle. Modern accounting systems allow for precise and efficient cost analysis within a company, facilitating a more detailed assessment for cost-effective operations. In this final thesis, a case study of the company Univerzal d.o.o. Đakovo was used to analyze the accounting department and annual financial reports.

Key words: Accounting, municipal services, non-profit principle, information systems

1. UVOD

Novim zakonom o komunalnom gospodarstvu uređuju se detaljnije pravni odnosi koji su u prijašnjem zakonu bili dosta šturi te nedovoljno jasni. Također definira se i komunalno gospodarstvo čime se izdvajaju tri ključna polja. Kako tehnologija napreduje tako i propisi zahtijevaju svoju izmjenu. Promjenama i napretkom tržišta računovodstveni sektor mora vršiti brze i pravilne izmjene, kako bi održao i/ili poboljšao financije nekog poduzeća. Također uz menadžment, odnosno upravu, računovodstveni dio poduzeća bi trebao surađivati kako bih izvukli najbolje iz svog poslovanja. Budući da je poduzeće Univerzal d.o.o. u Đakovu trgovačko društvo koje istovremeno obavlja komunalnu djelatnost i drugu djelatnost od općeg interesa, u njegov rad se uključuje i načelo neprofitnosti.

Ovo načelo osigurava da se prihodi i resursi ovog sektora usmjeravaju na korist zajednice i očuvanje javnog interesa. Bitno je napomenuti kako se princip neprofitnosti primjenjuje isključivo na komunalne djelatnosti.

Univerzal pri svom poslovanju u vođenju evidencija koristi program Park-IS kojim imaju izravnu kontrolu parkinga i plaćanja. Za računovodstvo i financije koriste Libusoft Cicom SPI koji sadrži cijeli niz programskih rješenja za kvalitetno vođenje procesa u poslovanju

Univerzal je osnovan od strane grada u većinskom dijelu, a u ostatku suvlasništva sudjeluju okolne općine. U daljnjem tekstu ćemo pružiti detaljniji uvid u konkretne poslove i djelatnosti koje Univerzal d.o.o. obavlja te kako je njihov računovodstveni sustav prilagođen ovim specifičnostima. Također, razmotrit ćemo godišnje izvješće i analizirati bilancu, aktivu i pasivu kako bismo dublje razumjeli financijske aspekte ovog poduzeća.

2. NORMATIVNI OKVIR POSLOVANJA KOMUNALNIH PODUZEĆA

Novi Zakon o komunalnom gospodarstvu¹ (dalje u tekstu: ZKG) stupio je na snagu 4. kolovoza 2018., čime je prestao važiti Zakon o komunalnom gospodarstvu iz 1995. godine. ZKG je imao izmjene i 2020. godine ali ne tako značajne kao ove iz 2018. godine.

Tijekom godina primjene prethodnog ZKG-a, sektor komunalnog gospodarstva u Republici Hrvatskoj se mijenjao i prilagođavao novoj strukturi lokalne samouprave. Kako bi se ovim promjenama prilagodili, Zakon je mijenjan i dopunjavan čak 21 put (ne računajući pročišćeni tekst objavljen u Narodnim novinama br. 26/03) putem različitih posebnih zakona. Ovo je značajno utjecalo na preglednost teksta zakona i njegovu praktičnu primjenu.

Također, dinamične promjene u gospodarstvu koje su se dogodile od donošenja ZKG-a iz 1995. godine u Republici Hrvatskoj do danas opravdale su potrebu za donošenjem novog zakona.

Noviji ZKG (Narodne novine. br. 68/18)² znatno je opsežniji od svog prethodnika jer uređuje pravne odnose koji prije nisu bili dovoljno jasno uređeni. Za razliku od prethodnog zakona, koji je sadržavao samo 48 članaka, novi ZKG sadrži čak 137 članaka, što govori o tome koliko je prethodni Zakon bio nedovoljno normiran i kako su mnoga složena pravna pitanja ostavljena na rješavanje upravnom sudskom praksom, što je otežalo njegovu primjenu.

Nova definicija komunalnog gospodarstva naglašava cjelovit sustav koji se sastoji od tri ključna segmenta: obavljanje komunalnih djelatnosti (članci 21. – 58. ZKG), građenje i održavanje komunalne infrastrukture (članci 59. - 103. ZKG), te održavanje komunalnog reda (članci 104. - 117. ZKG).³

Obavljanje pojedinih komunalnih djelatnosti te izgradnja i održavanje određene komunalne infrastrukture mogu se regulirati posebnim zakonima, pod uvjetom da takve regulacije ne suprotstavljaju načelima komunalnog gospodarstva propisanim Zakonom o komunalnom gospodarstvu. Odredbe koje se odnose na izgradnju komunalne infrastrukture primjenjuju se na odgovarajući način i na obnovu komunalne infrastrukture, osim ako Zakon o komunalnom gospodarstvu ne nalaže drugačije. Novi Zakon o komunalnom gospodarstvu uvodi šesnaest

¹ Zakon o komunalnom gospodarstvu, NN 68/18, 110/18, 32/20

² Zakon o komunalnom gospodarstvu, NN 68/18, 110/18, 32/20

³ Sarvan D. (07.08.2018), *Stupio je na snagu novi Zakon o komunalnom gospodarstvu*, IUS-INFO, Zagreb, dostupno na: <https://www.iusinfo.hr/aktualno/dnevne-novosti/stupio-je-na-snagu-novi-zakon-o-komunalnom-gospodarstvu-35005> (pristupljeno: 27.09.2023.)

temeljnih principa koja čine temelj komunalnog gospodarstva. Jedinice lokalne samouprave i subjekti koji obavljaju komunalne djelatnosti moraju poštovati ove principe, za razliku od dosadašnjih četiri načela⁴.

Novi ZKG donosi brojne novine u sektoru komunalnog gospodarstva, a posebno nameće obveze jedinicama lokalne samouprave za donošenje novih općih akata, programa održavanja i izgradnje komunalne infrastrukture, kao i promjene u sadržaju pojedinačnih akata koji se donose pri provedbi ovog Zakona. Rokovi za donošenje općih akata i programa istječu krajem kalendarske 2018. godine, stoga je od iznimne važnosti da jedinice lokalne samouprave pravovremeno krenu s izradom novih odluka o komunalnom doprinosu, odluka o komunalnoj naknadi i odluka o komunalnom redu kako bi osigurale sveobuhvatnu primjenu novog Zakona u 2019. godini⁵.

Zakon o računovodstvu je također jedan od propisa koji je važan za spomenuti. Naime, Zakon o računovodstvu definira računovodstvo nekog poduzetnika.

Ovim Zakonom se utvrđuju odredbe sadržaja izvješća prema podacima o porezu na dobit, valutu u kojoj se izvješće prikazuje, rok objave i javnu dostupnost, odgovornost upravljačkih tijela te ulogu ovlaštenog revizora u nadzoru nad sastavljanjem izvješća prema podacima o porezu na dobit. Osobe i organizacije obvezane objaviti informacije o porezu na dobit uključuju krajnje matično društvo čiji konsolidirani prihod u uzastopne dvije poslovne godine prelazi 750.000.000,00 eura, te samostalni poduzetnik čiji prihod u uzastopne dvije poslovne godine prelazi 750.000.000,00 eura.⁶

Obveza objave informacija o porezu na dobit prestaje kad konsolidirani prihod ili prihod, kako je definirano u financijskim izvještajima, ne prelazi iznos od 750.000.000,00 eura u svakoj od dviju uzastopnih poslovnih godina.

Obaveza objavljivanja informacija o porezu na dobit ne vrijedi za samostalne poduzetnike i glavno matično društvo te njihova povezana društva ako ta društva, uključujući njihove podružnice,

⁴ Udruga Gradova (n. d., 2019), *Primjena Zakona o komunalnom gospodarstvu u jedinicama lokalne samouprave*, dostupno na: <https://www.udruga-gradova.hr/wordpress/wp-content/uploads/2019/01/Brosura-ZKG-i-odluke.pdf> (pristupljeno 27.09.2023.) str 3.

⁵ Sarvan D. (07.08.2018), *Stupio je na snagu novi Zakon o komunalnom gospodarstvu*, IUS-INFO, Zagreb, dostupno na: <https://www.iusinfo.hr/aktualno/dnevne-novosti/stupio-je-na-snagu-novi-zakon-o-komunalnom-gospodarstvu-35005> (pristupljeno: 27.09.2023.)

⁶ Teb – poslovno savjetovanje (22.07.2023), *Propisi i informacije, financije i računovodstvo, Objavljene izmjene i dopune Zakona o računovodstvu*, dostupno na: <https://www.teb.hr/novosti/2023/objavljene-izmjene-i-dopune-zakona-o-racunovodstvu/> (pristupljeno: 28.09.2023.)

obavljaju isključivo poslovanje unutar teritorija Republike Hrvatske i nemaju poslovne aktivnosti u drugim poreznim jurisdikcijama.

Također, obveza objave informacija o porezu na dobit ne primjenjuje se na samostalnog poduzetnika i krajnje matično društvo u slučaju kada ta društva ili njihova povezana društva već objavljuju izvješća u skladu sa zakonima koji reguliraju poslovanje kreditnih institucija, a ta izvješća uključuju informacije o svim njihovim aktivnostima, uključujući i aktivnosti povezanih društava koja su obuhvaćena godišnjim konsolidiranim financijskim izvještajima.

Obveza objave podataka vezana uz porez na dobit također vrijedi za srednje i velike poduzetnike koji su pod kontrolom krajnjeg matičnog društva, koje nije podložno hrvatskom zakonodavstvu niti zakonodavstvu druge države članice, a čiji konsolidirani prihod u godišnjim konsolidiranim financijskim izvještajima premašuje ukupno 750.000.000,00 eura tijekom dvije uzastopne poslovne godine. Obveza objavljivanja informacija o porezu na dobit za ove poduzetnike prestaje ukoliko ukupni konsolidirani prihod krajnjeg matičnog društva ne prelazi 750.000.000,00 eura tijekom dvije uzastopne poslovne godine. Dužnost objave podataka o porezu na dobit se jednako svodi na domaće podružnice koje osniva poduzetnik koji ne podliježe hrvatskom pravu ili drugom pravu države članice i koje imaju pravni status sličan trgovačkim društvima, kako je definirano zakonima koji reguliraju trgovačka društva. Ova obveza vrijedi samo ako prihod podružnice u svakoj od dvije konstantne poslovne godine premašuje iznos od 8.000.000,00 eura⁷.

Podaci o porezu na dobit moraju biti dostupni javnosti u roku od godinu dana od datuma sastavljanja financijskih izvještaja za određenu poslovnu godinu. Također, izmjene i dopune Zakona uklanjaju definiciju pojedinog trgovca i priznaju poslovne godine koje su kraće nakon 12 konstantnih mjeseci, u slučaju prekida poslovanja bez formalnog procesa likvidacije, u svrhu usklađivanja zakonodavstva koji reguliraju trgovačka društva.

Nadalje, izmjene i dopune Zakona omogućuju matičnom društvu, ako primjenjuje Hrvatske standarde financijskog izvještavanja, da primjenjuje Međunarodne standarde financijskog izvještavanja ako to čini i svako njegovo ovisno društvo. Također, kada nije prikladno koristiti pretpostavku o vremenskoj neograničenosti poslovanja, poduzetnici moraju primijeniti Hrvatske standarde financijskog izvještavanja u takvim uvjetima.

Izmjenama i dopunama Zakona, povećava se broj članova Odbora za standarde financijskog izvještavanja s devet na jedanaest. Također, Odboru za standarde financijskog izvještavanja

⁷ Ibid

dodjeljuje se zadaća razvijanja posebnog Hrvatskog standarda financijskog izvještavanja za poduzetnike u stečaju i likvidaciji unutar razdoblja od 12 mjeseci od datuma stupanja na snagu ovih izmjena i dopuna Zakona.

Subjekti koji su dužni primjenjivati Međunarodne standarde financijskog izvještavanja omogućava se da koriste valutu koja se razlikuje od eura za sastavljanje godišnjih financijskih izvještaja i godišnjih konsolidiranih financijskih izvještaja. U takvim slučajevima, financijski izvještaji i godišnji konsolidirani financijski izvještaji moraju također biti izraženi u eurima. Način preračunavanja valuta za potrebe izvješćivanja detaljno je propisan odredbama ovih izmjena i dopuna Zakona⁸.

⁸ Ibid

3. ZNAČAJ RAČUNOVODSTVA U PODUZEĆU

Poduzeće predstavlja autonomnu društvenu, tehničku i ekonomsku jedinicu koja se bavi proizvodnjom dobara ili pružanjem usluga, prilagođavajući se potrebama tržišta i tako da koriste pravilne resurse. U cilju da se ostvari dobit i drugi ekonomski i društveni ciljevi, poduzeće preuzima određeni poslovni rizik i osniva se s namjerom ostvarivanja profita. Rezultati poslovanja, uključujući dobit, igraju ključnu ulogu u važnosti računovodstva i njegove funkcije unutar svakog poduzeća⁹. Poslovne funkcije u organizaciji predstavljaju sredstvo putem kojeg se postižu ciljevi unutar organizacije, i to oni koji značajno utječu na ukupni uspjeh organizacije. Pravilnim izvršavanjem poslovnih funkcija postiže se planirani svrha poslovanja organizacije u cjelini¹⁰.

Iako svako poduzeće obavlja iste poslovne funkcije, način na koji se organiziraju i izvršavaju može varirati. Ključan faktor za uspjeh poduzeća je usklađenost i učinkovita komunikacija između različitih poslovnih funkcija. Ove poslovne funkcije uključuju:

1. Funkcija istraživanja i razvoja: Ova funkcija odnosi se na razvoj poduzeća u smislu ekonomske, organizacijske i tehnološke naprednosti. Njena svrha je osigurati potrebne resurse i strategije za ostvarivanje poslovnih planova, te pratiti aktualne trendove i potrebe tržišta.
2. Funkcija nabave: Ova strateška funkcija donosi odluke usmjerene na ostvarivanje profita i smanjenje ukupnih troškova nabave. Bitno je temeljito istraživati tržišne uvjete i identificirati pouzdane dobavljače resursa. Efikasna nabava poboljšava dostupnost proizvoda i usluga te potiče bolje poslovanje.
3. Funkcija proizvodnje: Planiranje i provedba proizvodnje uključuje različite profesionalce i zahtijeva usklađivanje različitih elemenata poput ljudskih resursa, materijala i informacija kako bi se postigli optimalni rezultati.
4. Funkcija prodaje: Ova funkcija omogućuje prodaju proizvoda i usluga, transformirajući ih u prihod.
5. Funkcija računovodstva i financija: Ove dvije funkcije su međusobno povezane i ovise jedna o drugoj. Računovodstvo pruža precizne informacije o poslovanju, dok financije

⁹ Šipić, N. (2023) Osnove poduzetništva, *Poslovno Veleučilište Zagreb*, Str 5., dostupno na: <https://pvzg.hr/wp-content/uploads/2023/04/Finalni-udzbenik-Osnove-poduzentistva.pdf> (pristupljeno 28.09.2023.)

¹⁰ Gabrić, K. (2019) Specifičnosti organizacije poslovne funkcije „Nabava“, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Str 6., dostupno na: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:137:585927> (pristupljeno 28.09.2023.)

raspoređuju sredstva za daljnje poslovanje. Pravilna suradnja između ove dvije funkcije ključna je za uspješno poslovanje poduzeća¹¹.

Različite funkcije se bave organizacijom svojih odgovornosti, a organizacija samih funkcija ovisi o različitim faktorima unutar organizacije, kao što su struktura i tip organizacije u kojoj se te funkcije obavljaju. Stručnjaci različitih područja smatraju različite funkcije ključnim za uspješno poslovanje organizacije, ovisno o vrsti organizacije i drugim čimbenicima. Iako nijedna funkcija nije apsolutno važnija od drugih, jer su međusobno povezane i doprinose uspjehu organizacije, neke funkcije mogu imati veći utjecaj na organizaciju drugih funkcija, ovisno o vrsti poduzeća¹².

Na primjer, funkcija istraživanja i razvoja često surađuje s proizvodnjom i prodajom te funkcijom marketinga. Stoga je ključno da je organizirana na način koji joj omogućuje praćenje promjena u okolini poduzeća i brzu primjenu novih spoznaja i metoda u poslovanju organizacije. Istraživanja se mogu odnositi na proizvode i tehnološke procese proizvodnje te ih se može organizirati kao sveobuhvatan razvoj ili kao istraživanje proizvoda i razvoj poduzeća, ovisno o potrebama i ciljevima organizacije. Računovodstvena funkcija predstavlja jednu od osnovnih poslovnih funkcija u svakom poduzeću. U Hrvatskoj, poduzeća su obavezna poštivati Zakon o računovodstvu¹³, koji propisuje primjenu određenih računovodstvenih standarda pri izradi računovodstvenih izvještaja. Također, Zakon regulira i klasifikaciju poduzetnika prema veličini, tj. kategorizira ih kao mala, srednja ili velika poduzeća. Primjenjujući se na poduzetnike sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, a koji djeluju u skladu s odredbama Zakona o trgovačkim društvima, Zakon o računovodstvu postavlja poseban naglasak na evidentiranje informacija o imovini, kapitalu, obvezama i poslovnim rezultatima¹⁴.

S obzirom na prirodu svoje uloge, računovodstvena funkcija u poduzeću obuhvaća različite aspekte, uključujući evidentiranje imovine, promjena na imovini, rezultata poslovanja, pripremu i obradu podataka za izradu računovodstvenih izvještaja, izvještaje o cjelokupnom poslovanju, bilancu, izvještaj o dobiti i gubitku, inventuru i druge srodne zadatke¹⁵.

¹¹ Čičin-Šain, D., (n.d.), *Poslovne i procesne funkcije u poduzeću*, Sveučilište u Zadru, Nastavni materijali, Predavanje iz Menadžmenta, dostupno na: https://www.unizd.hr/portals/4/nastavni_mat/2_godina/menadzment/menadzment_12.pdf (pristupljeno 28.09.2023.)

¹² Ibid

¹³ Zakon o računovodstvu, NN 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20, 114/22, 82/23

¹⁴ Skupina autora (2010) Računovodstvo poduzetnika, VII. izdanje, str. 4., Zagreb, RRIF plus

¹⁵ Čičin-Šain, D., (n.d.), *Poslovne i procesne funkcije u poduzeću*, Sveučilište u Zadru, Nastavni materijali, Predavanje iz Menadžmenta, dostupno na: https://www.unizd.hr/portals/4/nastavni_mat/2_godina/menadzment/menadzment_12.pdf (pristupljeno 28.09.2023.)

Osim Uprave ili menadžmenta, vlasnici kapitala također imaju interes za precizne i kvalitetne računovodstvene informacije o stanju društva. To im pomaže u donošenju odluka o ulaganjima, procjeni povrata na investiciju, očuvanju vrijednosti svojeg kapitala i drugim financijskim odlukama.

Očito je da je računovodstvena funkcija od iznimne važnosti za uspješno upravljanje i ostvarivanje ciljeva poduzeća, budući da Uprava i menadžment ne mogu donositi informirane odluke bez pouzdanih računovodstvenih informacija koje im pruža računovodstvo¹⁶.

Također, računovodstvena funkcija ima izrazitu povezanost sa ostalim funkcijama u poduzeću zbog svoje uloge vođenja bilješki, analiza, izvještavanja te u konačnici bavljenju svime što uključuje financijska stanja poduzeća. Time dolazimo do povezanosti sa nabavnom, razvojnom, proizvodnom, prodajnom, financijskom i upravljačkom funkcijom. Dalje u tekstu će se obraditi navedene povezanosti.

Povezanost s nabavnom funkcijom:

Nabavna funkcija ima različite zadatke koji zahtijevaju pristup raznim informacijama, a računovodstveni podaci igraju ključnu ulogu u ovom kontekstu. Nabava se posebno oslanja na računovodstvene informacije koje uključuju evidentiranje obveza prema dobavljačima, obveza po izdanim čekovima i mjenicama te obračunate i naplaćene zatezne kamate. Također, računovodstvo pruža planirane kalkulacije nabavnih cijena materijala i slično. Bez ovih računovodstvenih podataka, nabavna funkcija ne bi mogla učinkovito obavljati svoje zadatke.

Povezanost s razvojnom funkcijom:

Računovodstvo i razvojna funkcija također su povezani. Računovodstvo bilježi informacije o vrijednosti ulaganja u različite investicije u tijeku, troškovima razvojne funkcije te obvezama prema dobavljačima za osnovna sredstva. Također, pruža planirane podatke o budućim stanjima i kretanjima sredstava i troškovima koji su ključni za odluke o novim ulaganjima.

Povezanost s proizvodnom funkcijom:

Računovodstvo i proizvodna funkcija su međusobno povezani jer računovodstvo bilježi informacije o nezavršenim proizvodima, količinama i vrijednostima proizvoda, te stvarnim

¹⁶ Ibid

kalkulacijama i cijenama. Također, pruža podatke o budućim kretanjima sredstava i troškovima koji su važni za donošenje odluka o proizvodnji¹⁷.

Povezanost s prodajnom funkcijom:

Prodajna funkcija koristi računovodstvene podatke kako bi uspješno obavljala svoje zadatke. Ovisi o podacima o gotovim proizvodima na zalih, potraživanjima od kupaca, obračunatim i naplaćenim zateznim kamatama i troškovima prodajne funkcije. Također, pruža podatke o budućim kretanjima i stanjima sredstava i troškovima, te uspoređuje planirane i stvarne podatke radi otkrivanja odstupanja i predlaganja korektivnih mjera.

Povezanost s financijskom funkcijom:

Financijska funkcija je povezana sa svim ostalim funkcijama u poduzeću jer se bavi planiranjem, pribavljanjem, upravljanjem i analizom financijskih sredstava. Računovodstvo pruža podatke o stanju financijskih računa, potraživanjima i obvezama, te pomaže u provođenju financijskog nadzora i analize uspješnosti poslovanja.

Povezanost s upravljačkom funkcijom:

Računovodstvo igra ključnu ulogu u podršci upravljačkoj funkciji. Pruža podatke o različitim aspektima poslovanja, kao što su dobit prema uložnim sredstvima, vrijednost dionica, i drugi financijski pokazatelji koji su od suštinskog značaja za donošenje odluka i upravljanje poslovanjem poduzeća¹⁸.

¹⁷ Crnić B., (15.07.2020), *Uloga i značenje računovodstvene funkcije u poduzeću*, HOU.hr , dostupno na : <https://www.hou.hr/uloga-racunovodstvene-funkcije/> (pristupljeno 28.09.2023.)

¹⁸ Ibid

4. RAČUNOVODSTVO KOMUNALNIH DRUŠTAVA

Prema članku 34. stavku 3. Zakona o komunalnom gospodarstvu¹⁹, trgovačko društvo koje istovremeno obavlja komunalnu djelatnost i druge djelatnosti koje se smatraju od općeg interesa kao i tržišnu gospodarsku djelatnost, dužno je voditi odvojene računovodstvene evidencije za svaku od tih djelatnosti. Poduzeće koje je osnovano od strane jedinice lokalne samouprave ima mogućnost da se bavi komunalnim uslugama, ali također i drugim djelatnostima koje su od općeg interesa ili tržišnim gospodarskim djelatnostima. Kada obavlja komunalne usluge, to čini po principu neprofitnosti, dok kada se bavi tržišnim djelatnostima ima mogućnost ostvarivanja profita. Primjerice, djelatnost koja obuhvaća javnu uslugu sakupljanja komunalnog otpada koji sadrži različite vrste otpada, te sakupljanja komunalnog otpada koji se prirodno razgrađuje u prirodi i odvojenog sakupljanja otpada može se smatrati djelatnošću od općeg interesa. Iako se često naziva komunalnom djelatnošću u svakodnevnom govoru, takva djelatnost nije formalno definirana kao komunalna prema zakonima. Naime, propisi koji uređuju ovu uslugu nisu obuhvaćeni Zakonom o komunalnom gospodarstvu²⁰, već Zakonom o održivom gospodarenju otpadom²¹. Budući da nije kategorizirana kao komunalna djelatnost, na nju se ne primjenjuje princip neprofitnosti, što znači da tvrtka koja je pruža može ostvarivati profit.

Kada se govori o "obavljanju računovodstvenih poslova za te djelatnosti odvojeno", to znači da trgovačko društvo ne mora voditi potpuno zasebne glavne knjige za svaku pojedinu djelatnost koju obavlja. Umjesto toga, može koristiti jednu glavnu knjigu u skladu s općim pravilima zakona o računovodstvu, ali treba osigurati da unutar te glavne knjige ima analitičke račune (konte) koji omogućavaju praćenje financijskih podataka za svaku pojedinu djelatnost. Smatra se da drugačiji pristup, kao što je vođenje potpuno odvojenih glavnih knjiga za svaku djelatnost, nije u skladu s propisima o računovodstvu i stoga nije dopušten.

Što se tiče upotrebe analitičkih računa (konta), smatra se da bi trebali biti uspostavljeni za sve kategorije imovine, obveza, prihoda i rashoda, jer je to jedini način za dobivanje potpunog financijskog uvida u poslovanje društva po svakoj pojedinoj djelatnosti. Ako se određena imovina koristi za više različitih djelatnosti, njezini troškovi (uključujući amortizaciju) trebaju biti raspoređeni na temelju određenih kriterija, kao što su intenzitet korištenja za svaku pojedinu

¹⁹ Zakon o komunalnom gospodarstvu, NN 68/18, 110/18, 32/20

²⁰ Zakon o komunalnom gospodarstvu, NN 68/18, 110/18, 32/20

²¹ Zakon o gospodarenju otpadom, NN 84/21

djelatnost ili površina. Imovina koja je namijenjena isključivo za jednu djelatnost trebala bi se posebno evidentirati, a njezini troškovi korištenja trebali bi se pridružiti samo toj djelatnosti²².

Ako trgovačko društvo ima obvezu voditi odvojene računovodstvene evidencije za različite djelatnosti, ali to ne provodi, ili ako nepravilno vodi knjigovodstvene isprave može biti kažnjeno novčanom kaznom u iznosu od 1320,00 € do 13.270,00 €²³.

²² Vuk, J. (2018) Specifičnosti računovodstva komunalnih društava, *Računovodstvo, revizija i financije – 11.2018*, UDK 657.1/336.2, RRIF, str 56.

²³ Čl. 42. st. 1, Zakona o računovodstvu, NN 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20, 114/22, 82/23

5. GOSPODARSKA DJELATNOST S PRIMJENOM NAČELA NEPROFITNOSTI

Jedno od osnovnih principa na kojem počiva komunalno gospodarstvo je princip neprofitnosti. Drugim riječima, komunalne usluge se pružaju ne s ciljem ostvarivanja profita, već kako bi se osigurala isporuka tih usluga korisnicima u skladu s načelima komunalnog gospodarstva. Međutim, primjena ovog principa u poslovanju trgovačkog društva može biti u konfliktu s osnovnim razlogom osnivanja takvih društava, a to je ostvarivanje profita²⁴.

Kada trgovačko društvo obavlja komunalne djelatnosti i osnivač mu je jedinica lokalne samouprave, princip neprofitnosti znači da bi trebalo planirati prihode koji će pokriti troškove poslovanja, a ne ostvarivati profit. Važno je napomenuti da, bez obzira na primjenu principa neprofitnosti, takva društva i dalje vode poslovne knjige u skladu s odredbama Zakona o računovodstvu²⁵. Naime, primjena principa neprofitnosti ne znači da trgovačka društva postaju organizacije koje ne teže ostvarivanju profita.

Kako bi se osigurala primjena ovog principa, trgovačko društvo treba pažljivo planirati svoje prihode i rashode temeljem podataka iz prethodnih razdoblja. Istovremeno, treba precizno utvrditi koji su troškovi povezani s obavljanjem određenih djelatnosti. Važno je napomenuti da se princip neprofitnosti primjenjuje isključivo na komunalne djelatnosti, dok se ne primjenjuje na druge djelatnosti, poznate kao gospodarske djelatnosti, koje također mogu biti u nadležnosti komunalnih društava. Kada se bave gospodarskim djelatnostima, trgovačka društva slijede osnovne principe poslovanja svih trgovačkih društava, a to uključuje težnju prema ostvarivanju profita²⁶.

²⁴ Vuk, J. (2023) Posebnosti godišnjeg obračuna u komunalnim društvima za 2022. godinu, *Računovodstvo, revizija i financije -2.2023*, UDK 657.1/336.2, RRIF, str 64.

²⁵ Zakon o računovodstvu, NN 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20, 114/22, 82/23

²⁶ Ibid

6. PRIMJENA STOPE PDV-A NA KOMNUNALNE USLUGE

S obzirom na specifične usluge koje pružaju komunalna društva i pružatelj usluga vodoopskrbe i odvodnje koji je u vlasništvu ili pod kontrolom javnih vlasti, primjenjuju se dvije različite stope poreza na dodanu vrijednost (dalje u tekstu: PDV-a): snižena stopa od 13 % i standardna stopa od 25 %. Prema Zakonu o PDV-u²⁷, snižena stopa od 13 % primjenjuje se na sljedeće vrste isporuka dobara i usluga:

- Isporuka vode, osim vode koja se prodaje u bocama ili drugoj ambalaži, u okviru javne vodoopskrbe i javne odvodnje prema posebnom zakonu.
- Usluge sakupljanja miješanog komunalnog otpada i usluge sakupljanja biorazgradivog komunalnog otpada koje se pružaju kao javne usluge i odvojenog sakupljanja otpada prema posebnom zakonu.
- Urni i lijesovi.

Važno je napomenuti da se snižena stopa PDV-a primjenjuje na sve lijesove i urne koji se prodaju pod tim nazivom (mišljenje iz 2017. godine).

Međutim, usluge prikupljanja medicinskog otpada i drugih posebnih vrsta otpada ne podliježu sniženoj stopi PDV-a od 13 %, već se na njih primjenjuje standardna stopa PDV-a od 25 % (mišljenje iz 2017. godine).

Kada je u pitanju nabava, održavanje i upotreba vreća za otpad koji se koriste za prikupljanje miješanog, biorazgradivog i reciklabilnog otpada, ako se ovi procesi mogu smatrati inherentnim dijelom pružanja javne usluge prikupljanja komunalnog otpada te su uključeni u cijenu te usluge, tada se smatraju oporezivima sniženom stopom PDV-a od 13 % (mišljenje iz 2018. godine)²⁸.

Sve druge usluge koje se pružaju podliježu standardnoj stopi PDV-a od 25 %. Važno je napomenuti da u odnosima s osnivačem (jedinicom lokalne samouprave), treba pažljivo razlikovati usluge koje se pružaju osnivaču od državnih potpora.

²⁷ Zakon o porezu na dodanu vrijednost, NN 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, 121/19, 138/20, 39/22, 113/22, 33/23

²⁸ Vuk, J. (2020) Specifičnosti u poslovanju komunalnih društava, *Računovodstvo, revizija i financije -3.2020*, UDK 657.1/336.2, RRIF, str 100.

Državne potpore ne podliježu PDV-u. Također, komunalno društvo može obavljati građevinske radove, a ako ih izvodi za drugog obveznika PDV-a, primjenjuje se tuzemni prijenos porezne obveze prema članku 75. stavak 3. točka a) Zakona o PDV-u²⁹.

²⁹Zakon o porezu na dodanu vrijednost, NN 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, 121/19, 138/20, 39/22, 113/22, 33/23

7. KOMUNALNE USLUGE I POSLOVNI PROCESI: STUDIJA SLUČAJA UNIVERZAL D.O.O. ĐAKOVO

7.1. Univerzal d.o.o. Đakovo

Univerzal d.o.o. je trgovačko poduzeće koje se bavi komunalnim uslugama i većinski je u vlasništvu Grada Đakova s udjelom od 54,96%. Preostalih 45,04% udjela pripada općinama u okolici Đakova.

Ovo poduzeće je osnovano 11. svibnja 1962. godine kada je Narodni odbor Općine Đakovo preoblikovao Komunalnu ustanovu osnovanu 1956. godine u Komunalno poduzeće u Đakovu. Njihove glavne djelatnosti obuhvaćaju održavanje čistoće, uređenje ulica, cesta, trgova i parkova, sadnju i održavanje drvoreda, upravljanje grobljima i pružanje pogrebnih usluga, održavanje sajmišta i tržnica, te upravljanje gradskim bunarima i kupalištima.

Ovo poduzeće se moderniziralo i postalo trgovačko društvo u javnoj službi putem pretvorbenih promjena 1997. godine. Trenutno zapošljava 120 radnika raspoređenih u sedam poslovnih jedinica.

Univerzal nema značajnih pisanih zapisa ili fotografija o svojoj povijesti sve do relativno nedavno. Unatoč tome, osnovne usluge koje pruža gradu i njegovim građanima su ostale iste, ali uz dodatak novih usluga. Tijekom godina su proširili svoje usluge na područje stambenog upravljanja, zimske službe, kontrolu javnih parkirališta, te su nedavno dodali i upravljanje gradskim bazenima, klizalištem, cestovnom ophodarskom službom te održavanjem kanalske mreže i poljskih puteva.

Važan trenutak u njihovoj povijesti bio je otvaranje odlagališta otpada Vitika 1977. godine, koje se nalazi 2,5 km jugoistočno od Đakova, uz državnu cestu Đakovo-Vinkovci. Ondje su izgradili dvije nove odlagališne plohe kako bi zadovoljili rastuće potrebe za odlaganjem miješanog otpada, uz već postojeće sanirane i aktivne plohe.³⁰

7.2. Zbrinjavanje otpada

Obrada otpada obuhvaća procese oporabe i zbrinjavanja, uključujući pripremu prije samog oporabe ili zbrinjavanja, dok se zbrinjavanjem otpada smatra bilo koji postupak koji nije oporaba,

³⁰Univerzal Đakovo, O nama, dostupno na: <https://univerzal-djakovo.hr/o-nama/> (pristupljeno: 12.09.2023.)

a to uključuje i postupke koji, usputno, mogu rezultirati obnovom tvari ili energije³¹. Univerzal d.o.o. pruža uslugu prikupljanja otpada izravno od kućnih vrata koristeći šest specijaliziranih vozila za transport neopasnog otpada. Ova vozila se koriste za pražnjenje posuda koje su postavili komunalni radnici na podizni mehanizam tih vozila. Svaka zelena posuda ima svoju jedinstvenu serijsku oznaku i RFID čip za identifikaciju. Kada se posuda podiže, senzori u vozilima detektiraju čip i zapisuju informacije o svakom pražnjenju u bazi podataka povezanoj s korisnikom usluge. Miješani otpad se komprimira snagom ploča u komori kamiona za otpad, zatim se prevozi do odlagališta Vitika gdje se odlaže. Ondje se kompaktorom razgrađuje u slojeve kako bi se smanjio volumen otpada, a zatim se utiskuje u podlogu. Odlagalište Vitika je ekološki uređeno s temeljnim brtvenim slojem, sustavima za odvodnju oborinskih i procjednih voda te sustavom za otplinjavanje, što ga čini usklađenim s visokim ekološkim standardima. Papir, karton i plastični otpad nakon prikupljanja se prevoze do ovlaštenog otkupljivača koji dodatno razvrstava ove materijale, provodi tehničku obradu i koristi ih kao sekundarne sirovine za proizvodnju novih ambalažnih proizvoda. Univerzalova komunalna služba svaki tjedan preuzima otpad s 9.500 adresa privatnih i poslovnih korisnika u gradu i prigradskim naseljima, te dodatnih 3.000 korisničkih mjesta u susjednim općinama. Bez obzira na vremenske uvjete poput ljetnih vrućina, kiše, snijega, leda i ekstremnih temperatura, komunalni radnici ne prestaju s obavljanjem svoje osnovne javne usluge, čime pokazuju iznimnu posvećenost i izdržljivost u suočavanju s teškim radnim uvjetima i neugodnim mirisima.³²

7.3. Reciklažna dvorišta

Prema jednostavnoj definiciji, reciklažna dvorišta su ograničena i kontrolirana područja koja su namijenjena za odvojeni prijem, sortiranje i privremeno skladištenje malih doza otpada dok ga ovlaštene tvrtke ne obrade ili zbrinu. Reciklažna dvorišta se tretiraju kao objekti za upravljanje otpadom, što zahtijeva da budu planirana u prostornom planu. Potrebno je uvrstiti te zahtjeve u urbanistički plan i izraditi potrebnu tehničku dokumentaciju kako bi se osigurale potrebne dozvole u skladu s važećim zakonima o gradnji. Osim toga, nužno je zapošljavati osoblje s odgovarajućom obukom, a na ulazu bi trebala biti postavljena informativna ploča s relevantnim informacijama o odgovornoj osobi za upravljanje reciklažnim dvorištem, detaljima o vrstama otpada koje se

³¹Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, Gospodarenje otpadom, dostupno na: <https://www.fzoeu.hr/hr/gospodarenje-otpadom/1345> (pristupljeno 12.09.2023.)

³²Univerzal Đakovo, O nama, dostupno na: <https://univerzal-djakovo.hr/o-nama/> (pristupljeno 12.09.2023.)

prihvaćaju, radnom vremenu i drugim relevantnim informacijama.³³ Sortiranje otpada je nužnost u suvremenom društvu koje, unatoč ograničenim prirodnim resursima i ograničenim kapacitetima za odlaganje, generira znatne količine otpada. Sve počinje kod kuće, stoga je pravilna obrada otpada tamo gdje nastaje ključna za sortiranje otpada. Taj inicijalni korak prema recikliranju ne zahtijeva puno vremena, ali ima značajan utjecaj na ljude i okoliš. Kućansko sortiranje olakšano je uz set od tri različite posude za otpad - zelenu, plavu i žutu, te opcionalno vrtno kompostere ili smeđe spremnike za biootpad. Ipak, svako kućanstvo s vremena na vrijeme susreće se s otpadom koji ne odgovara nijednoj od tih kategorija ili premašuje kapacitete spremnika. Za takve viškove otpada, Univerzal nudi dvije reciklažne lokacije gdje se mogu besplatno odložiti. To uključuje papir, karton, plastiku, metal, tekstil, elektronički otpad, građevinski materijal, gume, boje, tinte, baterije, lijekove i druge vrste otpada. Korisnici usluge trebaju predložiti identifikacijsku karticu i osobnu iskaznicu. Za stanovnike prigradskih naselja, Univerzal organizira mobilno reciklažno dvorište nekoliko puta godišnje, također s istom svrhom. Treba istaknuti da je reciklažno dvorište Vitika jedino mjesto gdje poslovni korisnici (obrtnici, tvrtke, obiteljska poljoprivredna gospodarstva i udruge) mogu odložiti svoj otpad. Za ovu uslugu će platiti naknadu koja ovisi o vrsti i količini otpada, a moraju priložiti i popratni dokument s detaljima o otpadu.³⁴

7.4. Zelene i javne površine

Već šest desetljeća, održavanje i uređenje zelenih i javnih površina čini temeljni zadatak Univerzala. Ključni članovi tima koji se brinu o higijeni pješačkih zona u gradu su gradski čistači. Svaki dan tijekom cijele godine, ovi strpljivi i posvećeni pojedinci obavljaju svoj posao - guraju kolica s posudom za smeće te drže metlu i lopatu. Prelazeći svaki centimetar nogostupa i šetnica, oni pokrivaju osam higijenskih zona, koje su posebno važne za srce grada. Njihovi kolege se brinu o održavanju 250.000 četvornih metara zelenih površina. To uključuje košnju trave, sadnju i brigu o desecima tisuća cvjetnih sadnica, sakupljanje lišća, obrezivanje i oblikovanje drveća, te zimi čišćenje snijega i posipanje pješačkih površina solju i pijeskom. Tijekom vegetacijske sezone, najveći izazov za komunalce je suočavanje s brzim rastom trave, održavanje 6.000 kvadrata cvjetnih gredica, šišanje grmova i živih ograda. Posebno zahtjevan zadatak je orezivanje krošnji

³³ Fuk., B. (2018) Oprema i infrastruktura za održivo gospodarenje otpadom u jedinicama lokalne/regionalne samouprave (I. dio), *Sigurnost*, 60 (2), Str. 185- 186, dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/306868> (pristupljeno 13.09.2023.)

³⁴ Univerzal Đakovo, O nama, dostupno na: <https://univerzal-djakovo.hr/o-nama/> (pristupljeno 13.09.2023.)

drveća s pomoću autoplatforme, što se često odvija na velikim visinama, posebno tijekom hladnijih dijelova godine kada je priroda u mirovanju, a to rade naši najiskusniji radnici. Od ranog proljeća do kasne jeseni, komunalni radnici često rade uz gradske fontane. Tu obavljaju dezinfekciju, čišćenje i pranje korita fontana, provjeravaju i čiste mlaznice, te obavljaju standardno održavanje vode. Sve ove aktivnosti su neizostavan dio poslovanja u izgradnji ugodnog urbano okruženja za sve generacije građana. To uključuje očuvanje higijene đakovačkih parkova, uređenje površina s hortikulturnim sadržajem, popravak i zamjenu klupa za odmor i koševa za smeće, brigu o ispravnosti i funkcionalnosti opreme na dječjim igralištima, održavanje ukrasnih vaza i posuda s biljnim materijalom i mnoge druge aktivnosti koje je teško sve pobrojati³⁵.

7.5. Kontrola parkinga

Organizacija i regulacija prometa na javnim parkiralištima regulirani su prema Pravilniku Gradskoga vijeća i povjereni su društvu Univerzal od 2003. godine, kada je također uveden sustav naplate parkiranja u širem centru Đakova. Ukupno postoji 750 naplatnih mjesta, koja su označena prometnim znakovima i plavom horizontalnom linijom, bez obzira na to u kojoj od pet zona se nalaze.

Osim što prate kako se parkirališta koriste, kontrolori Univerzala također daju savjete i informacije o javnom parkiranju, održavaju parkirne automate te izdaju naloge za plaćanje dnevne parkirne karte ako korisnik uslugu prethodno nije platio. Kao dokaz, obavezno prilažu jasnu fotografiju vozila na parkiralištu. Dnevna karta vrijedi 24 sata od trenutka izdavanja. Kontrolori također brinu o prometnoj signalizaciji, održavanju čistoće i urednosti prostora te čišćenju snijega u zonama gdje se naplaćuje parkiranje. Plaćanje usluge parkiranja moguće je na svim Univerzalovim blagajnama, putem ubacivanja kovanica u parkirne automate, putem SMS poruke ili putem mobilnih aplikacija kao što su Bmove i Aircash. Stanovnici, vlasnici stambenih objekata i pravne osobe koje nemaju privatni prostor za parkiranje imaju pravo na povlaštenu godišnju kartu za jedno vozilo. Također, Univerzal izdaje poslovne karte osobama čija radna mjesta spadaju u jednu od naplatnih zona. Centralna zona, poznata i kao "nulta zona" (žuta zona), omogućuje parkiranje do maksimalno dva sata kako bi se osiguralo fluidno kretanje ljudi i vozila. Sva vozila s istaknutim znakom pristupačnosti (korisnici s invaliditetom) imaju osigurana posebno označena besplatna parkirna mjesta.³⁶

³⁵Univerzal Đakovo, O nama, dostupno na: <https://univerzal-djakovo.hr/o-nama/> (pristupljeno 13.09.2023.)

³⁶Ibid

7.6. Upravljanje grobljima

Upravljanje grobljima je podijeljeno na nekoliko ključnih područja, uključujući organizaciju i provođenje ukopa, redovno i investicijsko održavanje, izgradnju novih grobnica, manje intervencije na postojećima te nadzor nad klesarskim radovima izvođača na nadgrobni objektima. Organizacijski aspekt obuhvaća zadatke kao što su dodjela grobnih mjesta korisnicima, obračunavanje godišnje grobne naknade, priprema i provođenje sprovoda i ekshumacija, prodaja grobnica te vođenje registra grobnih mjesta. Ali ipak, izgradnja se odnosi na široki raspon građevinskih aktivnosti, uključujući iskopavanje zemlje, izgradnju grobnica te njihovu finalnu obradu. Održavanje groblja, opet, uključuje svakodnevnu brigu o stanju i higijeni prostora za oproštaj i platoa s kojih se obavljaju sprovodi, pražnjenje otpadnih spremnika duž aleja, košnju trave, čišćenje aleja, sezonsku sadnju cvijeća, obrezivanje drveća, oblikovanje žive ograde te čišćenje snijega, uz sve druge redovite aktivnosti kojima se održava urednost i ljepota groblja. Posebno zahtjevno je održavanje Gradskog groblja u Đakovu, koje se prostire na površini od otprilike sedam hektara i broji 6.500 grobnih mjesta.

Ovo groblje, smješteno na brežuljku i s kapelicom Uskrsnuća Isusova, ističe se svojom uređenošću i vrijednom kulturnom baštinom, koja uključuje više od 20 zaštićenih kulturnih dobara. Poznato je kao jedno od najljepših groblja u Hrvatskoj. Štoviše, ono je izuzetno jer, osim što većinom pripada Rimokatoličkoj vjeroispovijesti, također sadrži počivališta za pripadnike Pravoslavne i Islamske vjeroispovijesti. Osim toga, 2014. godine integrirano je i Židovsko groblje, što ga čini svjetskim kuriozitetom³⁷.

³⁷ Ibid

8. ULOGA UPRAVE U KOMUNALNIM PODUZEĆIMA

Uloga uprave u odgovornom poslovanju je ključna jer uprava ima značajan utjecaj na oblikovanje strategija, politika i praksi organizacije u vezi s društvenom i ekološkom odgovornošću. Uprava postavlja smjernice i ciljeve te osigurava da se odgovorno poslovanje integrira u sve segmente poslovanja. Shodno tome, puno literatura se bavi pitanjem društvene odgovornosti, te definiranjem istih. S obzirom da je Univerzal d.o.o. Đakovo jedno od poduzeća kojoj je važno odgovorno poslovanje, kroz ovaj odlomak bavit ćemo se tim pitanjima. Svako poduzeće koje primjenjuje društveno odgovorno poslovanje, ima koristi od primjene iste. Prema Carroll, A.B., Shabana, K.M. (2010) koji se bave temom korporativne društvene odgovornosti, odnosno *Corporate Social Responsibility* (dalje u tekstu: CSR), uključuju ekonomske, društvene i ekološke aspekte.

- Ekonomska dobrobit: primjena CSR-a može doprinijeti ekonomskoj dobrobiti poduzeća. To uključuje i privlačenje investitora, bolju reputaciju, smanjenje rizika i poboljšanje financijskih mogućnosti.
- Društvena dobrobit: primjenom CSR-a doprinosimo zajednici, unaprjeđuju se radni uvjeti, poštuju se ljudska prava, te se ovim aspektom mogu poboljšati odnosi s dionicima i podržati održivost društva.
- Ekološka održivost: u smislu ekološke održivosti, analizira se i primjena ekološki prihvatljivih praksi i primjena politika koje mogu pomoći u svrhu zaštite okoliša i tako smanjiti negativan utjecaj poslovanja na prirodu.
- Reputacija i konkurentska prednost: CSR-om se može doprinijeti izgradnji pozitivne reputacije poduzeća i stvaranju prednosti ispred ostalih na tržištu.
- Dugoročni učinci: Dugoročna primjena CSR-a poduzeće može profitirati od održivih poslovnih praksi.

U globalu, CSR ili korporativna društvena odgovornost ima za cilj da praksa poslovnih organizacija bude da preuzmu odgovornost za društvene i ekološke aspekte svog poslovanja, te tako doprinesu društvu i okolišu kroz različite inicijative i aktivnosti koje idu izvan osnovne svrhe ostvarivanja dobiti ili profita.

8.1. Godišnja izvješća i uvid u financijsku analizu Univerzal d.o.o.

Uprava svake godine priprema godišnja izvješća poduzeća Univerzal d.o.o. Đakovo. Ta izvješća važan su alat za komuniciranje s dionicima, investitorima, zaposlenicima i javnošću te služe za pružanje pregleda o performansama organizacije. Izvješća moraju biti javna i transparentna, te su dostupna na web stranicama poduzeća. Iz financijskog izvještaja poslovanja komunalnog društva Univerzal d.o.o. vidljivo je smanjenje dugotrajne imovine, što proizlazi iz završetka investicije i prenošenja deponije komunalnog otpada Vitika u operativnu upotrebu te pripadajuće amortizacije. Sanacija deponije je započela 2005. godine i provodila se kroz različite etape i faze, a financirana je sredstvima Fonda i grada Đakova. Ostvareni prihodi su porasli za 8,68%, što u nominalnom iznosu iznosi povećanje od 2.017.660 kuna. Rashodi su također porasli za 9,01%, što u nominalnom iznosu iznosi povećanje od 2.067.844 kune. Poslovna godina je završila s pozitivnim financijskim rezultatom u iznosu od 197.918,47 kuna (dobit nakon poreza). Cilj društva je osigurati kontinuitet i kvalitetu pružanja komunalnih usluga te raditi na najučinkovitiji način uz poštovanje ekoloških standarda i unaprijediti profesionalni pristup djelatnika prema svom radu. Sve djelatnosti unutar Društva prolaze kroz promjene i prilagodbe s obzirom na brži razvoj, koji je uglavnom potaknut priljevom sredstava iz proračuna Grada, Fonda za zaštitu okoliša, Ministarstva regionalnog razvoja, Europskih fondova i drugih izvora financiranja³⁸. Univerzal također ima dugotrajnu materijalnu i nematerijalnu imovinu. Jedan od primjera dugotrajne materijalne imovine unutar Društva je komunalna infrastruktura koju radimo u ime Grada, a jedna od nematerijalnih imovina koju možemo navesti je mrtvačnica. Nematerijalna imovina kao imovina s ograničenim korisnim vijekom uporabe mjeri se metodom troška, odnosno priznaje se po trošku nabave umanjenom za amortizaciju i akumulirano smanjenje vrijednosti. Početak obračuna amortizacije počinje od kada je proizvod ili proces spreman za prodaju ili uporabu. Nematerijalna imovina obuhvaća ulaganja u tuđu imovinu i ulaganja u računalne programe. Amortizira se linearnom metodom tijekom korisnog vijeka trajanja, a ovisno o vrsti imovine. Računalni programi po stopi od 50%, ulaganja u tuđu imovinu – građevinski objekti po stopi od 5% i investiranja u tuđu imovinu – ostala oprema po stopi od 10%. Stopa amortizacije za 2022. godinu za nematerijalnu imovinu, a temeljem odluke Uprave društva, povećana je u skladu sa

³⁸Univerzal d.o.o., Godišnje izvješće za 2021. godinu, broj:369/2-2022, dostupno na: https://univerzal-djakovo.hr/wp-content/uploads/2023/01/Godisnje-izvjesce_Univerzal-2021.pdf (pristupljeno 14.09.2023.)

Zakonom o porezu na dobit. Priznavanje, vrednovanje i prekid priznavanja obavljaju se sukladno smjericama navedenim u Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja broj 5 (HSFI 5)³⁹.

Dugotrajna materijalna imovina uključuje sredstva koja su u vlasništvu Društva i koja se koriste za potrebe obavljanja poslovanja i administracije, a čiji je vijek trajanja duži od jedne godine. Dugotrajnu materijalnu imovinu čine zemljišta i građevinski objekti, motorna vozila i osobni automobili, postrojenja i oprema, uredski inventar, računala i oprema za računalne mreže te alati i druga mehanizacija. Početno se dugotrajna materijalna imovina u bilanci bilježi po iznosu koji uključuje neto kupovnu cijenu i sve ostale relevantne troškove nabave kao i sve druge ovisne troškove do stavljanja sredstva u uporabu. Amortizacija dugotrajne materijalne imovine se vrši linearnom metodom ali unutar amortizacijskih grupa, dok se imovina u izgradnji ne amortizira.

Amortizacijske grupe su:

a) Građevinski objekti (20 godina)	5%
b) Osobni automobili (5 godina)	20%
c) Uredska i ostala oprema (4 godine)	25%
d) Teretna i vučna vozila, kamioni (4 godine)	25%
e) Mehanizacija: traktori i bager (4 godine)	25%
f) Računala, računalna oprema i programi, mobilni telefoni i oprema za računalne mreže (2 godine)	50%
g) Ostala nespomenuta imovina (10 godina)	10% ⁴⁰

Temeljem odluke Uprave Društva za 2022. godinu Primijenjene su povećane stope amortizacije u skladu s odredbama Zakona o porezu na dobit. Važno je napomenuti da se zemljište i druga imovina s neograničenim vijekom trajanja, kao što su umjetnički radovi i slično, ne podliježu procesu amortizacije. Troškovi naknadnih ulaganja priznaju se samo u knjigovodstveni iznos sredstava kao što su nekretnine, postrojenja i oprema, pod uvjetom da ta ulaganja povećavaju buduće ekonomske koristi povezane s tim sredstvima, da će koristi biti ostvarene u budućnosti i da se troškovi mogu pouzdano izmjeriti. Svi drugi troškovi smatraju se rashodom u računu dobiti i gubitka u razdoblju kada nastanu. Eventualni dobitci ili gubici od prestanka priznavanja dugotrajne materijalne imovine utvrđuju se kao razlika između prodajne cijene i knjigovodstvene

³⁹ Univerzal d.o.o. (2023), Bilješke uz financijske izvještaje 01.01-2022.-31.12.2022., Broj: 398/1-2023, str 5.

⁴⁰ Ibid, str 6.

vrijednosti sredstava i uključuju se u stavku „Ostali prihodi“ odnosno ostali poslovni rashodi. Priznavanje knjigovodstvene vrijednosti određene dugotrajne imovine prekida se kad se imovina proda ili više ne očekuje ostvarivanje budućih ekonomskih koristi od te imovine od njegove upotrebe ili otuđenja⁴¹.

⁴¹ Ibid

8.1.1. Bilanca

u kunama i lipama

RED. BR.	POZICIJA	IZNOS		INDEX 22/21
		2021.	2022.	
1.	AKTIVA			
2.	A. DUGOTRAJNA IMOVINA (stalna sredstva)	35.388.218 kn	30.357.068 kn	85,78
3.	I. Nematerijalna imovina	27.088.053 kn	23.772.691 kn	87,76
4.	1. Patenti, licencije, koncesije, zaštitni znaci i ostala slična prava	27.088.053 kn	23.772.691 kn	87,76
5.	II. Materijalna imovina	8.300.165 kn	6.584.377 kn	79,33
6.	1. Zemlje i šume	1.865.487 kn	1.865.487 kn	100,00
7.	2. Građevinski objekti	2.842.576 kn	3.429.864 kn	120,66
8.	3. Postrojenja i oprema (strojevi)	1.130.428 kn	592.085 kn	52,38
9.	4. Alati, pogonski i uredski inventar, namještaj i transportni uređaji(sredstva)	1.295.100 kn	515.588 kn	39,81
10.	5. Predujmovi za materijalnu imovinu	24.968 kn	154.053 kn	617,0018
11.	6. Materijalna sredstva u pripremi	1.141.606 kn	27.300 kn	2,39
12.	III. Financijska imovina	0 kn	0 kn	
13.	1. Ulaganja u vrijednosne papire	0 kn	0 kn	
14.	2. Ostala dugoročna ulaganja	0 kn	0 kn	
15.	B. KRATKOTRAJNA IMOVINA (obrtna sredstva)	5.705.581 kn	6.463.953 kn	113,29
16.	I. Zalihe	726.982 kn	1.083.638 kn	149,06
17.	1. Sirovine i materijali	75.180 kn	96.191 kn	127,95
18.	2. Proizvodnja u tijeku	41.442 kn	211.747 kn	510,95
19.	3. Trgovačka roba	144.534 kn	161.554 kn	111,78
20.	4. Gotovi proizvodi	460.454 kn	607.317 kn	131,90
21.	5. Predujmovi	5.372 kn	6.829 kn	127,12
22.	II. Potraživanja	3.955.409 kn	3.845.528 kn	97,22
23.	1. Potraživanja od kupaca	3.894.244 kn	3.664.350 kn	94,10
24.	2. Potraživanja od zaposlenih	12.988 kn	12.173 kn	93,72
25.	3. Potraživanja od države i dr. institucija	40.613 kn	69.106 kn	170,16
26.	4. Ostala potraživanja	7.564 kn	99.899 kn	1320,72
27.	III. Financijska imovina	93.701 kn	115.188 kn	122,93
28.	1. Vrijednosni papiri			--
29.	2. Dani krediti, depoziti i kaucije	93.701 kn	115.188 kn	122,93
30.	IV. Novac na računu i blagajni	929.489 kn	1.419.599 kn	152,73
31.	C. PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I NEDOSPOJELA NAPLATA PRIHODA	0 kn	0 kn	--
32.	D. UKUPNA AKTIVA	41.093.799 kn	36.821.021 kn	89,60
33.	E. IZVANBILANČANI ZAPISI	5.364.830 kn	4.122.917 kn	76,85
34.	PASIVA			
35.	A. KAPITAL I REZERVE	5.252.423 kn	5.810.039 kn	110,62
36.	I. Upisani kapital	3.889.200 kn	3.889.200 kn	100,00
37.	II. Zadržana dobit	1.165.305 kn	1.363.223 kn	116,98
38.	III. Preneseni gubitak			
39.	IV. Gubitak tekuće godine			
40.	V. Dobit tekuće godine	197.918 kn	557.616 kn	281,74
41.	B. REZERVIRANJA	14.063 kn	475.904 kn	
42.	Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slično		475.904 kn	--
43.	Rezerviranja za započete sudske sporove	14.063 kn		--
44.	C. DUGOROČNE OBVEZE	3.437.500 kn	2.187.500 kn	63,64
45.	1. Obveze prema kreditnim institucijama	3.437.500 kn	2.187.500 kn	63,64
46.	2. Ostale dugoročne obveze			
47.	D. KRATKOROČNE OBVEZE	3.992.350 kn	3.670.099 kn	91,93
48.	1. Obveze za zajmove, depozite i slično		48.000 kn	
49.	2. Obveze za predujmove	40.864 kn	134.193 kn	328,39
50.	3. Obveze prema dobavljačima	1.043.970 kn	1.127.185 kn	107,97
51.	4. Obveze prema mjenicama i čekovima			
52.	5. Obveze prema zaposlenima	767.294 kn	903.384 kn	117,74
53.	6. Obveze za poreze, doprinose i druge Pristojbe	543.764 kn	638.880 kn	117,49
54.	7. Ostale kratkoročne obveze	1.596.458 kn	818.457 kn	51,27
55.	E. ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	28.397.463 kn	24.677.479 kn	86,90
56.	F. UKUPNA PASIVA	41.093.799 kn	36.821.021 kn	89,60
57.	G. IZVANBILANČNI ZAPISI	5.364.830 kn	4.122.917 kn	76,85

Slika 1. Poslovanje Univerzala d.o.o. Đakovo u 2022. godini – Bilanca na dan 31.12.2022.

Izvor: Univerzal d.o.o. (2023), Bilješke uz financijske izvještaje 01.01-2022.-31.12.2022., Broj: 398/1-2023, str 27 -28.

Uvidom u bilancu Društva utvrđen je pad aktive za 10,40% te ista iznosi 36.821.021 kuna. Iznos od 36.821.021 kuna predstavlja značajan pad u aktivi Društva, što ukazuje na potrebu za dubljom

analizom poslovanja i razmatranjem faktora koji su doveli do ovog smanjenja. Smanjenje aktive može rezultirati različitim čimbenicima, kao što su smanjenje prodaje, povećani troškovi, promjene u strategiji ulaganja ili promet na financijskim tržištima, te je važno razmotriti kako će to utjecati na financijske performanse Društva i koje korake treba poduzeti kako bi se situacija poboljšala.

8.1.2. Aktiva

Dugotrajna imovina

Dugotrajna imovina Društva evidentira se u visini troška nabave uvećane za zavisne troškove koji su nastali radi stavljanja sredstava u uporabu. Zemljišta i imovina u pripremi se ne amortizira. Amortizacija dugotrajne imovine obračunava se linearnom metodom, po zakonom propisanim stopama. Dugotrajna imovina iskazana u bilanci iznosi 30.357.068 kuna.

Dugotrajna nematerijalna imovina

Dugotrajna nematerijalna imovina najvećim se dijelom odnosi na ulaganja u pravo korištenja tuđe imovina – imovinu Grada Đakova i iznosi 23.772.691 kuna, što iskazuje umanjenje od 12,24% u odnosu na prethodnu godinu. Osim ulaganja u tuđu imovinu nematerijalna imovina obuhvaća računalne programe – software⁴².

Dugotrajna materijalna imovina

Dugotrajna materijalna imovina obuhvaća imovinu društva te iznosi 6.584.377 kuna. U dugotrajnu materijalnu imovinu ubraja se i dani predujam za materijalnu imovinu iznosu od 154.053 kune.

Kratkotrajna imovina

Kratkotrajna imovina iznosi 6.463.953 kune te bilježi porast od 13,29%. Kratkotrajna imovina obuhvaća inventar, tražbine, financijske ulaganje te novac na bankovnom računu i gotovini⁴³.

Zalihe

Zalihe iznose 1.083.638 kuna, a obuhvaćaju zalihe sirovina i materijala, proizvodnju u tijeku, trgovačku robu, gotove proizvode te predujmove. Zalihe sirovina i materijala iskazuju se po

⁴² Ibid, str 28.

⁴³ Ibid str 29.

troškovima nabave. Utrošak zaliha utvrđuje se primjenom FIFO metode⁴⁴. Zaliha sitnog inventara jednokratno se otpisuje u stopostotnom iznosu prilikom stavljanja u uporabu. Zalihe gotovih proizvoda odnose se na zalihe grobnica.

Potraživanja

Potraživanja u ukupnom iznosu od 3.845.528 kuna u najvećoj mjeri čine potraživanja od kupaca i to u iznosu od 3.664.350 kuna. Tražbine se bilježe po iznosu ostvarenih prihoda, uz uračunati iznos poreza na dodanu vrijednost (PDV) te obračunate zatezne kamate po ispostavljenim računima. Potraživanja od zaposlenih ostala su na približno istoj razini kao i prethodne poslovne godine te iznose 12.173 kune. Najznačajnija stavka na potraživanjima od zaposlenih iznosi 8.516 odnosi se na potraživanje od bivšeg zaposlenika xy, a za što se vodi sudski postupak. Potraživanja od države i drugih institucija iznose 69.106 kuna, i to se odnosi na potraživanja od Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje za isplaćene naknade zbog bolovanja, potraživanja za više plaćene poreze, potraživanja za više plaćene općekorisne funkcije šuma te potraživanja od osiguravajućih kuća. Ostala potraživanja odnose se na potraživanja za dane predujmove za usluge⁴⁵.

Financijska imovina

Kratkotrajna financijska imovina iznosi 115.188 kuna, a odnosi na dane financijske pozajmice radnicima društva, sukladno pravilniku, uz kamatu od 4%, te pozajmice stambenim zgradama koje su započele s energetsom obnovom uz kamatnu stopu od 3%.

Novac na računu i blagajni

Novac na računu i blagajni bilježi povećanje te iznosi 1.419.599 kuna. U blagajnama se nalazi 12.000,00 kuna dok je prestali iznos na računima u poslovnim bankama društva. Dosad spomenuta dugotrajna i kratkotrajna imovina, zalihe, potraživanja, gotovina u blagajni i na tekućem računu te unaprijed plaćeni troškovi budućeg razdoblja zajedno tvore ukupnu aktivu Društva u apsolutnom iznosu 36.821.021 kuna⁴⁶.

8.1.3. Pasiva

Kapital i rezerve

Upisani kapital Društva iznosi 3.889.200,00 kuna, kao što je prikazano u bilanci, bez

⁴⁴ FIFO je kratica za First In First Out, što se na hrvatski prevodi kao Prvi unutra, prvi van. Ovaj princip znači da program prvo koristi i izbacuje najstarije artikle, a zatim ide prema mlađim artiklima. Kada primjenjujemo FIFO metodu, svaki komad artikla koji se unosi na skladište knjiži se po svojoj nabavnoj cijeni.

⁴⁵ Ibid, str 29.

⁴⁶ Univerzal d.o.o. (2023), Bilješke uz financijske izvještaje 01.01-2022.-31.12.2022., Broj: 398/1-2023, str 29-30

promjena u odnosu na prethodnu godinu. Zadržana dobit iznosi 1.363.223 kune.

Dobit poslovne godine iznosi 557.616 kuna.

Rezerviranja

Rezerviranja u iznosu od 475.904 kune odnose se na rezerviranja za neiskorišteni godišnji odmor radnika.

Dugoročne obveze

U dugoročnim obvezama prema kreditnim institucijama izražena je obveza po kreditu podignutom u kolovozu 2020. godine, a iznosi 2.187.500 kuna. Navedeni kredit podignut je u iznosu od 5.000.000 kuna, uz kamatnu stopu od 1,8%, a na vremenski period od 48 mjeseci.

Kratkoročne obveze

Kratkoročne obveze iznose 3.670.099 kuna, a odnose se najvećim dijelom na dobavljače, obveze prema gradu te obveze prema zaposlenima odnosno za plaće za prosinac 2022. godine, a koje se isplaćuju u siječnju 2023. godine⁴⁷.

Obveze za zajmove, depozite i slično

Obveze za depozite iznose 48.000 kuna, a odnose se na depozite ponuđača po natječajima za nabavu dugotrajne imovine objavljenim u Elektroničkom oglasniku javne nabave. U dokumentaciji o nabavi propisana je mogućnost uplate depozita za jamstvo za ozbiljnost ponude.

Obveze za predujmove

Obveze za predujmove iznose 134.193 kune, a najvećim se dijelom odnose se na predujmove kupaca za grobnice, te plaćene troškove sahrana unaprijed.

Obveze prema dobavljačima

Obveze prema dobavljačima bilježe porast od 7,97% te iznose 1.127.185 kuna.

Obveze prema zaposlenima

Obveze prema zaposlenima odnose se na neisplaćene plaće za prosinac 2022. godine, a koje su isplaćene u siječnju 2023. godine. Obveze prema zaposlenima iznose 903.384 kune.

⁴⁷ Ibid

Obveze za poreze, doprinose i druge pristojbe

Obveze za poreze i doprinose iznose 638.880 kuna, a odnose se na neplaćene doprinose i poreze koji se odnose na plaće radnika za prosinac, neplaćeni porez na dodanu vrijednost po obračunu za prosinac, te ostale neplaćene porezne obveze. Sve navedene obveze podmirene su u zakonskom roku tijekom 2023. godine.

Ostale kratkoročne obveze

Ostale kratkoročne obveze iznose 818.457 kuna, a u najvećem dijelu se odnose na obveze prema lokalnoj samoupravi za financiranje infrastrukture – namjenska naknada, te naknadu za dodjelu grobnog mjesta na korištenje. Navedena obveze su podmirene ove poslovne godine⁴⁸.

⁴⁸ Ibid, str. 30-31

8.1.4. Račun dobiti i gubitka

u kunama				
RED. BR.	POZICIJA	IZNOS		INDEX 22/21
		2021.	2022.	
1.	2.	4.	4.	5.
1.	A. POSLOVNI PRIHODI	24.978.397 kn	32.021.014 kn	128,19
2.	1. Prihodi od prodaje	20.961.015 kn	26.167.566 kn	124,84
3.	2. Prihodi na temelju uporabe vlastitih proizvoda, robe i usluga	6.872 kn	3.750 kn	--
4.	3. Ostali poslovni prihodi	4.010.510 kn	5.849.698 kn	145,86
5.	B. POSLOVNI RASHODI	24.817.399 kn	31.380.720 kn	126,45
6.	I. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	121.935 kn	-317.169 kn	--
7.	1. Materijalni troškovi	6.670.159 kn	8.517.631 kn	127,70
8.	a) troškovi sirovina i materijala	2.916.631 kn	4.068.785 kn	139,50
9.	b) troškovi prodane robe	666.323 kn	667.467 kn	100,17
10.	c) ostali vanjski troškovi (troškovi usluga)	3.087.205 kn	3.781.379 kn	122,49
11.	2. Troškovi osoblja	11.510.906 kn	12.345.565 kn	107,25
12.	a) nadnice i plaće (neto)	7.755.090 kn	8.213.859 kn	105,92
13.	b) troškovi poreza, zdravstvenog i mirovinskog osiguranja i drugo	3.755.816 kn	4.131.706 kn	110,01
14.	3. Amortizacija i vrijednosno usklađivanje dugotrajne imovine	3.067.877 kn	5.953.524 kn	194,06
15.	4. Vrijednosno usklađivanje kratkotrajne imovine	845.535 kn	1.536.825 kn	181,76
16.	5. Rezerviranja za mirovine, otpremnine i sl.		475.904 kn	--
17.	6. Rezerviranja za sudske sporove	14.063 kn		--
18.	7. Ostali troškovi poslovanja	2.586.924 kn	2.868.440 kn	110,88
19.	C. FINANCIJSKI PRIHODI	276.191 kn	121.915 kn	44,14
20.	1. Ostali prihodi s osnove kamata	276.191 kn	121.915 kn	44,14
21.	2. Tečajne razlike i ostali financijski prihodi			--
22.	D. FINANCIJSKI RASHODI	192.281 kn	67.362 kn	35,03
23.	1. Rashodi s osnove kamata i slični rashodi	192.281 kn	66.316 kn	34,49
24.	2. Tečajne razlike i drugi rashodi		1.046 kn	--
25.	Ukupni prihodi iz redovnog poslovanja	25.254.588 kn	32.142.929 kn	127,28
26.	Ukupni rashodi iz redovnog poslovanja	25.009.680 kn	31.448.082 kn	125,74
27.	Dobit prije oporezivanja	244.908 kn	694.847 kn	283,72
28.	Porez na dobit	46.990 kn	137.231 kn	292,04
29.	DOBIT NAKON OPOREZIVANJA	197.918 kn	557.616 kn	281,74
30.	G. DOBIT FINANCIJSKE GODINE	197.918 kn	557.616 kn	--

Slika 2. Poslovanje Univerzala d.o.o. Đakovo u 2022. godini – Račun dobiti i gubitka za razdoblje od 01. siječnja do 31. prosinca 2022. godine.

Izvor: Univerzal d.o.o. (2023), Bilješke uz financijske izvještaje 01.01-2022.-31.12.2022., Broj: 398/1-2023, str 13.

Uvidom u račun dobiti i gubitka vidljivo je da je Društvo u odnosu na prethodnu poslovnu godinu zabilježilo porast ukupnih prihoda i ukupnih rashoda. Prihodi iznose 32.142.929 kuna što je za

27,28% više u odnosu na prethodnu godinu, dok rashodi bilježe porast od 25,74%, a iznose 31.448.082 kune. Ostvareni dobitak iznosi 557.616 kuna⁴⁹.

Konačno, ostvareni dobitak od 557.616 kuna je razlika između ukupnih prihoda i ukupnih rashoda i predstavlja neto dobit Društva u toj poslovnoj godini. Ovaj dobitak je pozitivan pokazatelj, no važno je nastaviti pratiti financijsko zdravlje Društva i razmotriti načine za upravljanje troškovima kako bi se osiguralo dugoročno stabilno poslovanje.

⁴⁹ Ibid, str. 14

9. ULOGA RAČUNOVODSTVENE PRAKSE U KOMUNALNIM DJELATNOSTIMA: ISPITIVANJE IZAZOVA I MOGUĆNOSTI

Komunalne djelatnosti obuhvaćaju niz poslova koji se moraju redovito izvršavati. Svaka od tih djelatnosti zahtjeva posebnu pozornost i brigu kako bih se pravilno izvršio zadatak u tom segmentu.

Računovodstvo, kao vitalna funkcija u okviru organizacije poduzeća, ima ključnu ulogu u stvaranju i pružanju financijskih informacija korisnicima. Ono skuplja dokumentaciju iz različitih poslovnih segmenata, unosi podatke u sustav, obavlja analizu prikupljenih podataka te sastavlja izvještaje prilagođene potrebama korisnika. Razvoj informacijske i komunikacijske tehnologije značajno je smanjio potrebu za ručnim prikupljanjem dokumenata iz različitih poslovnih funkcija jer su se razvili integrirani računovodstveni informacijski sustavi. Ovi sustavi omogućuju automatsko evidentiranje unesenih podataka u različitim poslovnim funkcijama, osiguravajući tako efikasnost računovodstva. U suštini, računovodstvo je fokusirano na obradu podataka, što rezultira izradom relevantnih izvještaja⁵⁰.

Računovodstvene prakse komunalnih poduzeća suočavaju se s nekoliko izazova koji mogu spriječiti učinkovito upravljanje komunalnim poduzećima. Jedan od glavnih izazova je nedostatak standardiziranih računovodstvenih praksi među različitim pružateljima komunalnih usluga⁵¹.

Osim toga, komunalna poduzeća suočavaju se s izazovima u izračunavanju vrijednosti imovine, troška kapitala i duga te određivanju odgovarajućih stopa povrata⁵². Bioraznolikost je još jedan izazov za komunalna poduzeća, budući da se od njih zahtijeva uravnotežiti interese višestrukih dionika. Kako bi povećali odgovornost, mnoga komunalna poduzeća usvajaju različite računovodstvene alate, poput onih koji se odnose na zahtjeve za provedbom⁵³. Štoviše, prakse upravljačkog računovodstva koriste se za oblikovanje učinkovitosti, a javna komunalna poduzeća u državnom vlasništvu mogu djelovati poput privatnih poduzeća koristeći reforme i tehnologije

⁵⁰ Zenzerović, R. (2007) Računovodstveni informacijski sustavi, *Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Odjel za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“*, Str 54.

⁵¹ Umihanić, B., Cebić M., Abadžić, A. (2013) Neefikasnost organa javne uprave kao barijera razvoja poduzetništva i povećanja zaposlenosti, *Konferencija: Zapošljavanje kroz prizmu poduzetništva*, Podgorica: Ekonomski fakultet Podgorica, str 91-99

⁵² Jarrell, G.(1979) Pro-producer regulation and accounting for assets: The case of electric utilities, *Journal of Accounting and Economics*, 1(2), str 93-116, DOI: [https://doi.org/10.1016/0165-4101\(79\)90002-8](https://doi.org/10.1016/0165-4101(79)90002-8)

⁵³ Venturelli, A., Ligorio, L., de Nuccio, E.(2023) Biodiversity accountability in water utilities: a case study, *Utilities Policy*, Department of Economic Sciences, University of Salento, vol. 81, str 1-12, DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jup.2023.101495>

upravljačkog računovodstva⁵⁴. Unatoč izazovima, postoje mogućnosti za poboljšanje prakse komunalnog računovodstva. Jedna je mogućnost korištenja tehnologije za pojednostavljenje financijskog izvješćivanja i upravljanja podacima⁵⁵. Implementacijom računovodstvenog softvera i drugih digitalnih alata pružatelji komunalnih usluga mogu poboljšati točnost i učinkovitost svojih financijskih izvješća. Još jedna prilika je razvoj standardiziranih računovodstvenih praksi za komunalne usluge⁵⁶.

Za uspješno poslovanje komunalnih poduzeća neophodna je učinkovita računovodstvena praksa. Točno financijsko izvješćivanje ključno je kako bi omogućili da pružatelji komunalnih usluga mogu donositi informirane odluke o raspodjeli resursa i ulaganju. Osim toga, učinkovite računovodstvene prakse mogu pomoći osigurati da su pružatelji komunalnih usluga u stanju ispuniti regulatorne zahtjeve i održati povjerenje dionika. HSFI 3, pod naslovom "Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške," definira računovodstvene politike kao specifične smjernice, temelje, dogovore, prakse i pravila koja poduzetnik primjenjuje tijekom sastavljanja i prezentacije svojih financijskih izvještaja. Računovodstvene politike omogućuju poduzetniku da izabere između različitih metoda vrednovanja svoje imovine, obveza, kapitala, prihoda i rashoda. Ova odluka može značajno utjecati na prikaz financijskih izvještaja. Kada se odlučuje o računovodstvenim politikama za izradu godišnjih financijskih izvještaja, poduzetnik bi trebao voditi računa o smjericama MSFI-a (Međunarodni standardi financijskog izvještavanja) i HSFI-a te bi trebao jasno navesti primijenjene računovodstvene politike u bilješkama uz financijske izvještaje. U donošenju i primjeni tih politika, značajnu ulogu ima menadžment ili uprava poduzeća. Kada se jednom usvoje, računovodstvene politike Sve slične transakcije i poslovne događaje trebaju biti podložni dosljednoj primjeni odabranih računovodstvenih politika. Na primjer, poduzeće može razmotriti usvajanje računovodstvenih politika u vezi s priznavanjem prihoda i amortizacijom materijalne i nematerijalne imovine, postupanje s ulaganjima u nekretnine, knjiženje troškova istraživanja i razvoja, tretiranje najмова, priznavanje zaliha, postupke kod poslovnih spajanja, kapitalizaciju troškova posudbe i drugih izdataka, računovodstvo ugovora o izgradnji, politike vezane uz

⁵⁴ Barrios Álvarez, C., Adhikari, P. (2021) Management accounting practices and efficiency in a Colombian multi-utility conglomerate, *Journal of Accounting in Emerging Economies*, 11(5), str 714-734, DOI:[10.1108/JAEE-02-2020-0045](https://doi.org/10.1108/JAEE-02-2020-0045)

⁵⁵ Lukić, R. (2023) Analysis of the performance of Companies in Serbia listed on the Belgrade Stock exchange, *Zbornik radova; Računovodstvo i revizija u teoriji i praksi*, 26.05.2023 Banja Luka: Fakultet Banja Luka 5(5), str. 69-80, DOI:[10.7251/ZRRRTP2301069L](https://doi.org/10.7251/ZRRRTP2301069L)

⁵⁶ L. Zheliaskov A., Berjan S., El Bilali H., V. Fotina O. (2018.) Economic optimization of socio-educational services provision in new rural settlements: case of Perm suburb in Russia, *Zbornik radova Ekonomskog fakulteta Brčko*, Brčko, 2018 Sarajevo: Univerzitet u Istočnom Sarajevu., 12 (1) str. 1-6, DOI: <https://doi.org/10.7251/ZREFB1812001Z>

rezerviranja, identifikaciju poslovnih i geografskih dijelova, utvrđivanje poreza i odgođenih poreza, te načela konsolidacije, među ostalim⁵⁷.

U konačnici, učinkovite računovodstvene prakse kritična su komponenta uspješnog poslovanja komunalnih poduzeća i trebale bi biti prioritet za pružatelje komunalnih usluga, regulatore i računovodstvene stručnjake.

Prateći napredak u informacijskoj tehnologiji, metode knjigovodstva su se razvijale kroz vrijeme. Danas, zahvaljujući računalnom softveru za knjigovodstvo, podaci koji su jednom uneseni u analitičke evidencije ne moraju se ručno ponovno prenositi u glavnu knjigu. Centralni element u ovom procesu je knjižni nalog ili temeljnica, koji služi kao veza između analitičkih evidencija i glavne knjige. Kroz temeljnicu se definiraju računi i iznosi koji se trebaju upisati u glavnu knjigu. Ovi iznosi predstavljaju ukupne vrijednosti evidentirane u analitičkim evidencijama za razdoblje koje obuhvaća knjiženje. Ažuriranje glavne knjige na temelju promjena zabilježenih u analitičkim evidencijama može se provoditi prema potrebama, bilo to dnevno, tjedno ili mjesečno. Ovisno o informatičkim potrebama i zahtjevima poslovanja. Nalog za knjiženje, poznat i kao temeljnica, prikazuje kako se podaci iz knjigovodstvenih isprava unose u poslovne knjige, dok uobičajeni sadržaj naloga za knjiženje obuhvaća određene elemente u ručnoj obradi podataka: broj naloga, datum, iznos poslovnog događaja, račun(i) koji se zadužuju i račun(i) koji se potražuju, te informacije o osobi koja je obavila kontiranje i osobi koja je obavila knjiženje. U slučaju računalne obrade, nalog za knjiženje obično ne sadrži informacije o osobi koja je obavila kontiranje ili knjiženje, jer je to odgovornost računalnog programa, dok kontiranje obavlja osoba koja ima ovlasti za pristup i obično je unaprijed određena (npr. šef računovodstva)⁵⁸.

⁵⁷ Perkušić, D. (2016) *Osnove računovodstva*, Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za stručne studije, dostupno na: https://www.oss.unist.hr/sites/default/files/file_attach/Osnove%20ra%C4%8Dunovodstva%20RIF%20-%20Dijana%20Perku%C5%A1i%C4%87.pdf (pristupljeno: 11.10.2023.)

⁵⁸ Zenzerović, R. (2007) *Računovodstveni informacijski sustavi*, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Odjel za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“, Str 92 i 265.

Ispis temeljnice

Nivo: Maloprodaja parking

Blagajničko izvješće od 17.07.2023. do 17.07.2023. Broj: 23/00157

Datum	Broj	Konto	Opis	Primitak	Izdatak	
17.07.2023.	U-1078	102909	Uplata građana - salda konti PARKING - ANTONIJA PAVKOVIĆ Uplata građana - salda konti PARKING	5.625,00	0,00	
17.07.2023.	U-1079	100904	Uplata građana - pričuva - ANTONIJA PAVKOVIĆ Uplata građana - pričuva	375,29	0,00	
17.07.2023.	U-1080	100910	UPLATE GRAĐANA - VODA - ANTONIJA PAVKOVIĆ UPLATE GRAĐANA - VODA	2.309,60	0,00	
17.07.2023.	U-1081	269010	DPK - dnevna parking karta - ANTONIJA PAVKOVIĆ DPK - dnevna parking karta	16,80	0,00	
17.07.2023.	U-1082	269011	NPK - nagodba - ANTONIJA PAVKOVIĆ NPK - nagodba	95,00	0,00	
17.07.2023.	U-1083	269003	PPK - povlaštene parkirne karte - ANTONIJA PAVKOVIĆ PPK - povlaštene parkirne karte	39,90	0,00	
17.07.2023.	I-799	127400	Mastercard kartica - ANTONIJA PAVKOVIĆ Mastercard kartica	0,00	262,09	
17.07.2023.	I-800	127300	Visa kartica - ANTONIJA PAVKOVIĆ Visa kartica	0,00	404,78	
17.07.2023.	I-801	100904	Polog utrška - pričuva - ANTONIJA PAVKOVIĆ Polog utrška - pričuva	0,00	375,29	
17.07.2023.	I-802	100910	POLOG UTRŠKA - VODA - ANTONIJA PAVKOVIĆ POLOG UTRŠKA - VODA	0,00	2.309,60	
17.07.2023.	I-803	100902	Polog utrška - parking - ANTONIJA PAVKOVIĆ Polog utrška - parking	0,00	5.109,83	
Opaske:				Promet blagajne:	8.461,59	8.461,59
				Saldo od 15.07.2023.	650,00	Broj priloga: 11
				Ukupni primitak:	9.111,59	
				Izdatak:	8.461,59	
				Saldo na 17.07.2023.	650,00	

Blagajnik:

Kontrolirao:

Slika 3 Prikaz primjera temeljnice

Izvor: autor

Članak 7. Zakona o računovodstvu definira računovodstvene aktivnosti kao proces prikupljanja i obrade informacija temeljenih na knjigovodstvenim dokumentima. To uključuje pripremu i održavanje poslovnih knjiga, sastavljanje godišnjih financijskih izvještaja te prikupljanje i obradu podataka potrebnih za izradu godišnjih izvještaja i financijskih podataka koji koriste se u svrhe statističke analize, poreznog izvješćivanja i druge administrativne svrhe. Prema Zakonu o računovodstvu, poduzeća su dužna sakupljati i kreirati računovodstvenu dokumentaciju, održavati poslovne knjige te priređivati financijske izvještaje u skladu s ovim zakonom i relevantnim propisima. Pri tome je potrebno pridržavati se standarda financijskog izvještavanja i temeljnih principa urednog vođenja knjiga. Važno je napomenuti da svi poslovni događaji neće nužno biti evidentirani u knjigovodstvenim zapisima.

Poslovni događaji se mogu podijeliti na dvije kategorije: knjigovodstveni događaji i ostali poslovni događaji. Da bi se neki poslovni događaj smatrao knjigovodstvenim, mora zadovoljiti četiri ključna uvjeta: mora stvarno postojati, mora se moći izraziti u novčanom iznosu, mora utjecati na stanje imovine i izvora imovine te mora biti dokumentiran valjanom ispravom koja dokazuje nastanak promjene (knjiženje ne može biti izvršeno bez odgovarajuće isprave)⁵⁹.

Važnost točnog fakturiranja i procjene ne može se precijeniti jer to može uvelike utjecati na financijsko zdravlje tvrtke, pa čak i dovesti do financijske propasti. Razlika između fakture i računa ne postoji, jer oba pojma imaju potpuno isto značenje. Oba se izraza koriste za opisivanje isprave koju izdaje prodavatelj ili pružatelj usluga kupcu kako bi se dokumentirala prodaja proizvoda ili pružanje usluga. To je dokument koji služi kao dokaz o izvršenju određenog posla. Faktura ili račun predstavljaju ključni dokument u knjigovodstvu i pružaju uvid u financijske aspekte određenog poslovnog događaja. Ovaj dokument obično sadrži informacije poput količine i vrijednosti prodanih proizvoda ili pruženih usluga, relevantne poreze, dodatne troškove te načine plaćanja. Faktura se smatra vjerodostojnom ispravom na temelju koje se mogu izdati platni nalozi i provesti ovrhe u slučaju nepodmirenih obveza⁶⁰.

Javna nabava obuhvaća proces nabave roba, usluga i radova od strane jednog ili više naručitelja od strane gospodarskih subjekata⁶¹. Transparentnost i odgovornost u javnoj nabavi znače da je potrebno osigurati da se financijski izvještaji dostupni javnosti u područjima obuhvaćenim zakonom o javnoj nabavi. Prema članku 4. Zakona o javnoj nabavi⁶², naručitelji su obvezni objaviti obavijesti o nabavi i ugovore o nabavi na svojoj internetskoj stranici. Ovim se pristupom omogućava dostupnost podataka na javnim stranicama. Time se omogućava transparentnost te bilo tko može pratiti tijek javne nabave. Osim toga, računovodstvo igra značajnu ulogu u praćenju financijskog učinka i proračuna u javnoj nabavi. Računovodstveno znanje može uvelike pomoći u otkrivanju područja kojemu je potrebno da se unaprijedi ili da poveća svoju efikasnost. To je jedan od glavnih elemenata, da se osigura da javna sredstva budu pravilno iskorištena. Također, računovođa može pratiti da se sva sredstva troše prema proračunu, te samim time sudjeluje u praćenju proračuna. Još jedna od važnih uloga koje imaju računovođe jest to da paze te zaustave

⁵⁹ Perkušić, D. (2016) *Osnove računovodstva*, Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za stručne studije, dostupno na: https://www.oss.unist.hr/sites/default/files/file_attach/Osnove%20ra%C4%8Dunovodstva%20RIF%20-%20Dijana%20Perku%C5%A1i%C4%87.pdf (pristupljeno: 11.10.2023.)

⁶⁰ Novac.net (28.12.2012.) *Razlika između fakture i računa*, dostupno na: <https://savjeti.novac.net/blogovi/razlika-između-fakture-i-računa/> (pristupljeno: 11.10.2023.)

⁶¹ Čl. 1. st. 2., Zakona o javnoj nabavi, Narodne novine br. 120/16, 114/22

⁶² Zakon o javnoj nabavi, Narodne novine br. 120/16, 114/22

Broj: 781/2-2020
Đakovo, 08. listopada 2020. godine

Temeljem članka 302. Zakona o javnoj nabavi (dalje u tekstu: Zakon) i članka 32. Društvenog ugovora o preoblikovanju KP „Univerzal“ Đakovo u d.o.o. i usklađenju općih akata i temeljnog kapitala sa Zakonom o trgovačkim društvima, u otvorenom postupku javne nabave robe za predmet nabave: Vozila za prikupljanje otpada, Grupa 2.: Specijalna vozila za odvojeno prikupljanje otpada sa spremnikom volumena 7,5 m³ i kranom, direktor donosi

ODLUKU O ODABIRU

I.

Kao ekonomski najpovoljnija ponuda u postupku javne nabave robe za predmet nabave: Vozila za prikupljanje otpada, Grupa 2.: Specijalna vozila za odvojeno prikupljanje otpada sa spremnikom volumena 7,5 m³ i kranom, koji se vodi pod evidencijskim brojem 3/2020, odabire se ponuda ponuditelja [REDACTED] d.o.o., Ulica [REDACTED] 40320 Donji Kraljevec, s cijenom ponude u iznosu od 535.000,00 kn bez PDV-a, odnosno 668.750,00 kn s PDV-om.

II.

Po izvršnosti ove Odluke s odabranim ponuditeljem sklopit će se ugovor o javnoj nabavi.

III.

Ova Odluka objavit će se sa Zapisnikom o pregledu i ocjeni ponuda javnom objavom u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske.

IV.

Sukladno članku 306. stavak 2. Zakona rok mirovanja se ne primjenjuje jer je u postupku javne nabave sudjelovao samo jedan ponuditelj čija je ponuda ujedno i odabrana.

O b r a z l o ž e n j e

Danom slanja poziva na nadmetanje, 24. kolovoza 2020. g., u Elektronički oglasnik javne nabave Republike Hrvatske, pod brojem 2020/S OF2-0030884, Univerzal d.o.o., V. Nazora 68, Đakovo kao javni naručitelj pokrenuo je postupak javne nabave Vozila za prikupljanje otpada, Grupa 2.: Specijalna vozila za odvojeno prikupljanje otpada sa spremnikom volumena 7,5 m³ i kranom.

Procijenjena vrijednost nabave je 565.300,00 kn bez PDV-a.

Do isteka roka za dostavu ponuda zaprimljena je jedna (1) ponuda ponuditelja:

1. [REDACTED] d.o.o., Ulica [REDACTED] 40320 Donji Kraljevec

U postupku pregleda i ocjene ponuda nisu utvrđeni razlozi isključenja ponuditelja. Ponuda ponuditelja [REDACTED] d.o.o., Ulica [REDACTED] 40320 Donji Kraljevec je jedina zaprimljena ponuda te ispunjava sve uvjete iz DON. Ponudena cijena iznosi 535.000,00 kn

bez PDV-a, odnosno 668.750,00 kn s PDV-om, temeljem koje je navedeni ponuditelj ostvario 80 bodova. Dalje, navedeni ponuditelj ponudio je jamstveni rok od 2 godine od dana potpisivanja zapisnika o kvantitativnom i kvalitativnom prijemu robe, u kojem roku - u uvjetima normalnog korištenja i upravljanja robom snosi sve troškove eventualnog popravka ili zamjene iste, temeljem kojeg je ostvario 0 bodova, te je ponudio rok isporuke od 30 dana od dana sklapanja ugovora, temeljem kojeg je ostvario 10 bodova.

Slijedom navedenog, ponuditelj [REDACTED] d.o.o., Ulica [REDACTED] 40320 Donji Kraljevec ostvario je 90 bodova.

Prema članku 307. stavku 1. točka 3. Zakona ova Odluka postaje izvršna dostavom odluke ponuditelju, ako se rok mirovanja ne primjenjuje.

Sukladno članku 301. stavku 5. točki 2. Zakona ova Odluka će se dostaviti javnom objavom putem Elektroničkog oglasnika javne nabave Republike Hrvatske.

Sukladno članku 301. stavku 8. uz ovu Odluku će se dostaviti i zapisnik o pregledu i ocjeni ponuda u postupku javnom objavom putem Elektroničkog oglasnika javne nabave Republike Hrvatske.

Sukladno navedenom odlučeno je kao u izreci.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU

Protiv ove Odluke može se sukladno članku 406. stavak 1. Zakona izjaviti žalba Državnoj komisiji za kontrolu postupka javne nabave, Koturaška cesta 43/IV, 10000 Zagreb, u roku od deset (10) dana od dana primitka ove Odluke u odnosu na postupak pregleda, ocjene i odabira ponude.

Žalitelj je obavezan primjerak žalbe dostaviti naručitelju u roku za žalbu.

Za Univerzal d.o.o.
Direktor:
Stjepan Ripić

UNIVERZAL d.o.o.
za komunalne djelatnosti
V. Nazora 68, ĐAKOVO
OIB 34319609112
0

Dostaviti:

1. Ponuditelju, javnom objavom u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske
2. Pismohrana, ovdje

Slika 4. Prikaz odluke o odabiru u provedenoj javnoj nabavi u poduzeću Univerzal

Izvor: autor

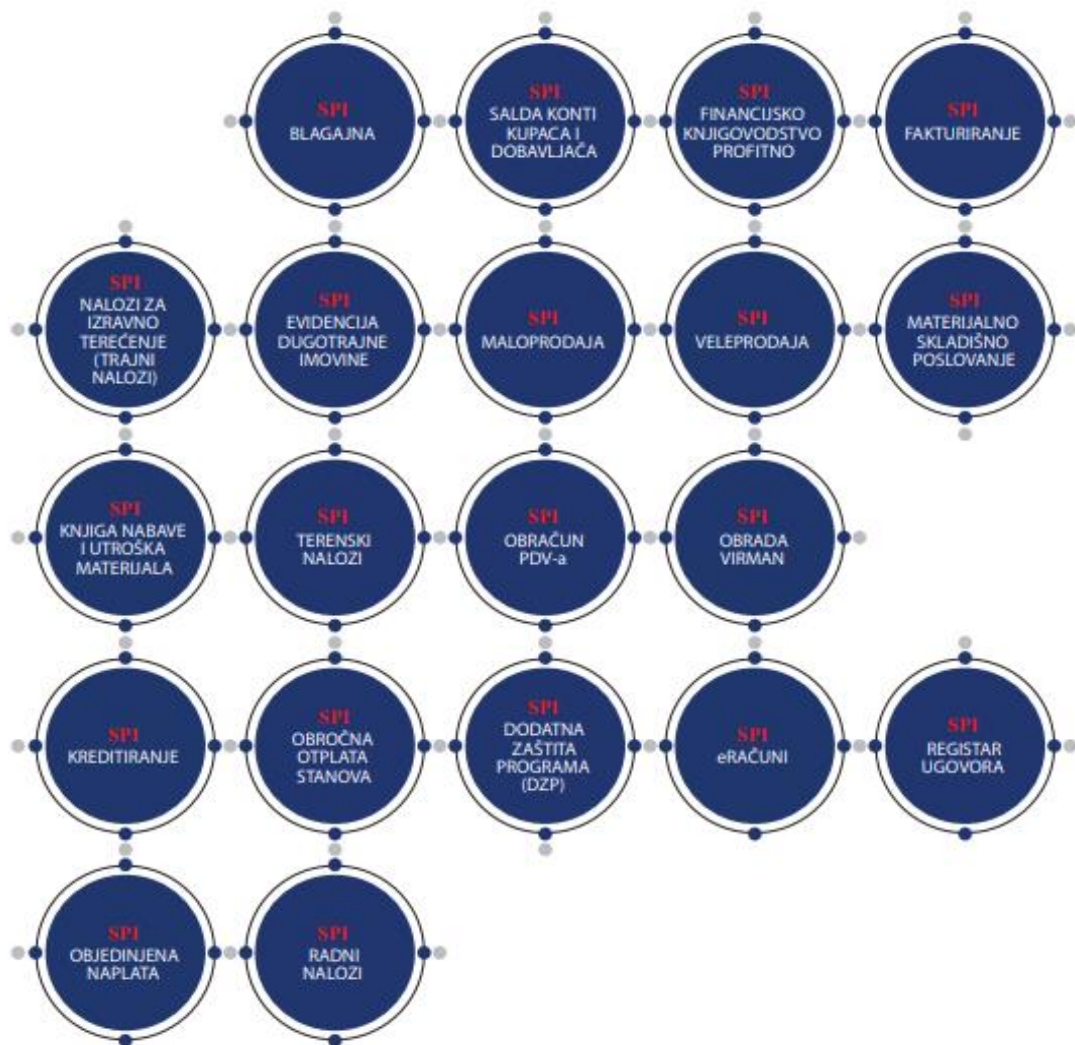
⁶³ Proklin, P., Hadrović, B., Proklin, M. (2002) Pranje novca i prijevare – novi izazovi u računovodstvu i reviziji, *Ekonomski vjesnik*, XV (1-2), str 79-92

⁶⁴ Kadrić, A. (2016) Računovodstvene prijevare u poslovanju s dobavljačima i tehnike njihovog otkrivanja, Svaučilište Jurja Dobrile u Puli, str 62, dostupno na: <https://zir.nsk.hr/islandora/object/unipu%3A1145/datastream/PDF/view> (pristupljeno: 11.10.2023.)

10. ORGANIZACIJA RAČUNOVODSTVA KROZ SUSTAVE VOĐENJA

EVIDENCIJA – UNIVERZAL ĐAKOVO

Univerzal d.o.o. u Đakovu koristi program Park-IS, odnosno RAO.nkp, za kontrolu parkinga i plaćanja, te Libusoft Cicom program SPI za obavljanje ostalih računovodstvenih poslova.

Slika 5 Sustavi i moduli unutar SPI-a

Izvor: LibusoftCicom, in2 GRUPA, SPI računovodstvo i analitika - komunalna poduzeća, brošura, dostupno na: file:///C:/Users/Novi%20Laptop/Desktop/Komunalna_RiA_v2.pdf (pristupljeno: 03.10.2023.)

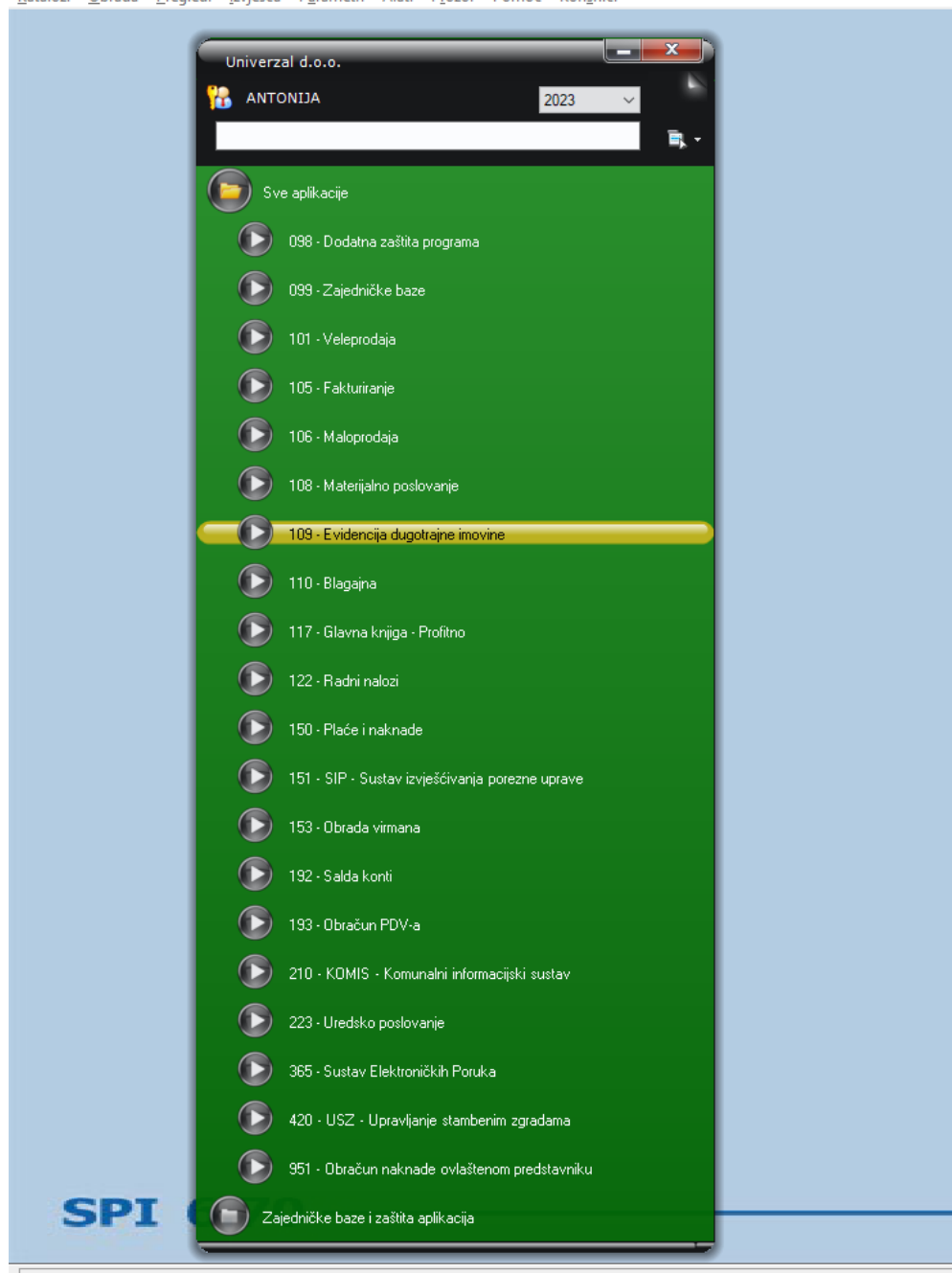
Sustav poslovnih informacija, poznat kao SPI, obuhvaća opsežan niz programskih rješenja koja su ključna za učinkovito, pouzdano i brzo vođenje svih poslovnih procesa unutar organizacije. SPI

rješenja su pažljivo usklađena sa svim relevantnim zakonima i redovito se ažuriraju kako bi se prilagodila zakonodavnim i drugim promjenama. Glavna prednost SPI-a je njegova prilagodljivost, omogućavajući svakom korisniku da stvori vlastiti sustav prema opsegu poslovanja i specifičnim potrebama odabirom samo onih aplikacija i modula koji su im zaista potrebni.

SPI predstavlja sveobuhvatan sustav za informatizaciju poslovnih procesa koji je pogodan za različite vrste poslovnih subjekata. Ovaj sustav namijenjen je jedinicama lokalne i regionalne samouprave, proračunskim korisnicima, komunalnim poduzećima, upraviteljima stambenih zgrada, profitnim i neprofitnim tvrtkama.

Budući da SPI nudi širok spektar aplikacija i modula, brojeći ih više od 100, možemo zaključiti da postoji rješenje za svaki aspekt poslovanja, uključujući računovodstvo, proračun, riznicu, obračun plaća i naknada, uredsko poslovanje, komunalni informacijski sustav, evidenciju dugotrajne imovine, registar nekretnina, pa čak i integralno računovodstvo neprofitnih organizacija. SPI se sastoji od neovisnih, ali međusobno kompatibilnih aplikacija koje se mogu kombinirati prema potrebama, omogućavajući svakom korisniku da prilagodi svoj vlastiti SPI sustav⁶⁵.

⁶⁵ LibusoftCicom, in2 GRUPA, SPI računovodstvo i analitika - komunalna poduzeća, brošura, dostupno na: file:///C:/Users/Novi%20Laptop/Desktop/Komunalna_RiA_v2.pdf (pristupljeno: 03.10.2023.)

Slika 6. SPI Sustav u Univerzal d.o.o.

Izvor: Izrada autora

Za naplatu i kontrolu parkiranja Univerzal koristi informacijski sustav pod imenom RAO.nkp, a koji se nekada prije zvao Park-IS. Prednost ovog sustava je u tome što omogućava i mobilnu aplikaciju, web aplikaciju, integracije, kanale prodaje, LPR – odnosno očitavanje registarskih oznaka putem kamere pomoću mobilnog uređaja bez potrebe za ručnim unosom i/ili video nadzora, scan a car, gps, izvještaje, podaci o vlasniku vozila, prisilna naplata i drugo⁶⁶.

Slika 7. Parking Informacijski Sustav – početna

Izvor: Izrada autora

Tvrtka Univerzal d.o.o. vodi svoje poslovanje u jednom računovodstvu, ali svaku djelatnost posebno. To znači da Univerzal d.o.o. posluje pomoću decentraliziranog računovodstvenog sustava u kojem svaki odjel ili aktivnost vodi vlastitu financijsku evidenciju.

Iako ovaj pristup može funkcionirati za manje organizacije, može stvoriti neučinkovitosti i predstavljati izazove integraciji kako tvrtka raste. Kako bi odgovorili na te izazove, Univerzal d.o.o. ima koristi od implementacije kombiniranog računovodstvenog sustava. Uplate i računi se evidentiraju na mjestu nastanka, a opet se sve dostavlja u računovodstvo u glavnu knjigu. Također, Univerzal ima četiri blagajne s kojima posluje.

⁶⁶ Rao d.o.o., Proizvodi – RAO.nkp, dostupno na: <https://www.rao.hr/rao-nkp-2/#> (pristupljeno 03.10.2023.)

11. ZAKLJUČAK

Ovaj rad analizirao je računovodstvene aspekte komunalnih poduzeća, s posebnim fokusom na primjenu načela neprofitnosti i ulogu računovodstva u tim sektorima. Kroz pregled normativnog okvira, definirane su osnovne smjernice poslovanja komunalnih poduzeća. Naglašena je ključna uloga računovodstva u pružanju financijskih informacija i podrške odlučivanju kako bi se osigurala stabilnost i održivost ovih organizacija.

Računovodstvo je postavljeno u kontekst poslovnih funkcija, što ukazuje na njegovu tijesnu povezanost s ostalim sektorima unutar komunalnih poduzeća. Kroz praktični primjer komunalnog društva Univerzal d.o.o. Đakovo, analizirani su različiti aspekti poslovanja, uključujući zbrinjavanje otpada, upravljanje reciklažnim dvorištima, održavanje zelenih površina, kontrolu parkinga i upravljanje grobljima.

Godišnja izvješća i financijska analiza Univerzal d.o.o. pružili su uvid u računovodstvene informacije i izazove s kojima se takvo komunalno društvo suočava. Bilanca, aktiva i pasiva, te račun dobiti i gubitka detaljno su razmotreni kako bi se dobila cjelovita slika o financijskom stanju poduzeća.

Kroz analizu računovodstvene prakse, posebno kroz primjere temeljnica i javnih nabava, istražili smo ulogu računovodstva u komunalnim djelatnostima, razmatrajući izazove i mogućnosti u njihovoj primjeni.

Nadalje, razmatrali smo organizaciju računovodstva kroz sustave vođenja evidencija i njihovu integraciju u organizacijski kontekst, naglašavajući potrebu za efikasnošću i dosljednošću u praćenju poslovnih procesa.

U zaključku, ovaj rad je istaknuo važnost računovodstva u komunalnim sektorima te ukazao na izazove i prilike koji se pojavljuju u tom kontekstu. Računovodstvo se pokazalo ključnim alatom za osiguranje transparentnosti, odgovornosti i financijske stabilnosti u komunalnim poduzećima. Nastavak istraživanja i prilagodba računovodstvenih praksi novim zahtjevima i tehnološkim promjenama bit će od suštinskog značaja za očuvanje uspješnog poslovanja u komunalnom sektoru.

Zaključno, računovodstvena praksa igra ključnu ulogu u uspjehu komunalnih poduzeća. Ispitivanje izazova i prilika u računovodstvenoj praksi komunalnih poduzeća naglašava potrebu za poboljšanjima u područjima kao što su raspodjela troškova, usklađenost s propisima i financijsko izvješćivanje. Učinkovite računovodstvene prakse ključne su za osiguranje financijske stabilnosti i održivosti poslovanja komunalnih poduzeća. Kako se industrija komunalnih usluga nastavlja razvijati, važno je da računovodstveni stručnjaci budu informirani i prilagode se promjenama u propisima i tehnologiji kako bi osigurali točna i transparentna financijska izvješća. Rješavanjem izazova i prihvaćanjem prilika, računovodstvena praksa može doprinijeti ukupnom uspjehu komunalnih poduzeća.

12. IZJAVA

Izjava o autorstvu završnog rada i akademskoj čestitosti

Ime i prezime studenta: Antonija Pavković

Matični broj studenta: 0010130843

Naslov rada: RAČUNOVODSTVENI ASPEKT POSLOVANJA KOMUNALNIH DRUŠTAVA NA PRIMJERU

Pod punom odgovornošću potvrđujem da je ovo moj autorski rad čiji niti jedan dio nije nastao kopiranjem ili plagiranjem tuđeg sadržaja. Prilikom izrade rada koristio sam tuđe materijale navedene u popisu literature, ali nisam kopirao niti jedan njihov dio, osim citata za koje sam naveo autora i izvor te ih jasno označio znakovima navodnika. U slučaju da se u bilo kojem trenutku dokaže suprotno, spreman sam snositi sve posljedice uključivo i poništenje javne isprave stečene dijelom i na temelju ovoga rada.

Potvrđujem da je elektronička verzija rada identična onoj tiskanoj te da je to verzija rada koju je odobrio mentor.

Datum

15.11.2023.

Potpis studenta

13. POPIS LITERATURE

13.1. KNJIGE I ČLANCI

1. Barrios Álvarez, C., Adhikari, P. (2021) Management accounting practices and efficiency in a Colombian multi-utility conglomerate, *Journal of Accounting in Emerging Economies*, 11(5), str 714-734, DOI:[10.1108/JAEE-02-2020-0045](https://doi.org/10.1108/JAEE-02-2020-0045)
2. Carroll, A.B., Shabana, K.M. (2010). The Business Case for Corporate Social Responsibility: A Review of Concepts, Research and Practice. *International Journal of Management Reviews*, 12(1), 85-105, https://www.researchgate.net/publication/228118692_The_Business_Case_for_Corporate_Social_Responsibility_A_Review_of_Concepts_Research_and_Practice/link/59db7741a6fdcc0ffd1aa211/download (pristupljeno 11.09.2023.)
3. Fuk, B. (2018.) Oprema i infrastruktura za održivo gospodarenje otpadom u jedinicama lokalne/regionalne samouprave (1.dio), *Sigurnost*, 60(2), 183 – 188
4. Jarrell, G.(1979) Pro-producer regulation and accounting for assets: The case of electric utilities, *Journal of Accounting and Economics*, 1(2), str 93-116, DOI: [https://doi.org/10.1016/0165-4101\(79\)90002-8](https://doi.org/10.1016/0165-4101(79)90002-8)
5. L. Zheliaskov A., Berjan S., El Bilali H., V. Fotina O. (2018.) Economic optimization of socio-educational services provision in new rural settlements: case of Perm suburb in Russia, *Zbornik radova Ekonomskog fakulteta Brčko*, Brčko, 2018 Sarajevo: Univerzitet u Istočnom Sarajevu., 12 (1) str. 1-6, DOI: <https://doi.org/10.7251/ZREFB1812001Z>
6. Lukić, R. (2023) Analysis of the performance of Companies in Serbia listed on the Belgrade Stock exchange, *Zbornik radova; Računovodstvo i revizija u teoriji i praksi*, 26.05.2023 Banja Luka: Fakultet Banja Luka 5(5), str. 69-80, DOI:[10.7251/ZRRRTP2301069L](https://doi.org/10.7251/ZRRRTP2301069L)
7. Proklin, P., Hadrović, B., Proklin, M. (2002) Pranje novca i prijevare – novi izazovi u računovodstvu i reviziji, *Ekonomski vjesnik*, XV (1-2), str 79-92
8. Skupina autora (2010) Računovodstvo poduzetnika, VII. izdanje, str. 4., Zagreb, RRIF plus
9. Šipić, N. (2023) Osnove poduzetništva, *Poslovno Veleučilište Zagreb*, Str 5., dostupno na: <https://pvzg.hr/wp-content/uploads/2023/04/Finalni-udzbenik-Osnove-poduzentistva.pdf> (pristupljeno 28.09.2023.)

10. Umihanić, B., Cebić M., Abadžić, A. (2013) Neefikasnost organa javne uprave kao barijera razvoja poduzetništva i povećanja zaposlenosti, Konferencija: Zapošljavanje kroz prizmu poduzetništva, Podgorica: Ekonomski fakultet Podgorica, str 91-99
11. Venturelli, A., Ligorio, L., de Nuccio, E.(2023) Biodiversity accountability in water utilities: a case study, *Utilities Policy*, Department of Economic Sciences, University of Salento, vol. 81, str 1-12, DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jup.2023.101495>
12. Vuk, J. (2023) Posebnosti godišnjeg obračuna u komunalnim društvima za 2022. godinu, *Računovodstvo, revizija i financije -2.2023*, UDK 657.1/336.2, RRIF, str 64.
13. Vuk, J. (2020) Specifičnosti u poslovanju komunalnih društava, *Računovodstvo, revizija i financije -3.2020*, UDK 657.1/336.2, RRIF, str 100.
14. Vuk, J. (2018) Specifičnosti računovodstva komunalnih društava, *Računovodstvo, revizija i financije – 11.2018*, UDK 657.1/336.2, RRIF, str 56.
15. Zenzerović, R. (2007) Računovodstveni informacijski sustavi, *Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Odjel za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“*, Str 54.

13.2. INTERNETSKI IZVORI

1. Crnić B., (15.07.2020), *Uloga i značenje računovodstvene funkcije u poduzeću*, HOU.hr , dostupno na : <https://www.hou.hr/uloga-racunovodstvene-funkcije/> (pristupljeno 28.09.2023.)
2. Čičin-Šain, D., (n.d.), *Poslovne i procesne funkcije u poduzeću*, Sveučilište u Zadru, Nastavni materijali, Predavanje iz Menadžmenta, dostupno na: https://www.unizd.hr/portals/4/nastavni_mat/2_godina/menadzment/menadzment_12.pdf (pristupljeno 28.09.2023.)
3. Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost (n.d.), *Gospodarenje otpadom*, dostupno na: <https://www.fzoeu.hr/hr/gospodarenje-otpadom/1345> (pristupljeno 12.09.2023.)
4. Gabrić, K. (2019) Specifičnosti organizacije poslovne funkcije „Nabava“, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Str 6., dostupno na: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:137:585927> (pristupljeno 28.09.2023.)
5. Kadrić, A. (2016) Računovodstvene prijave u poslovanju s dobavljačima i tehnike njihovog otkrivanja, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, str 62, dostupno na: <https://zir.nsk.hr/islandora/object/unipu%3A1145/datastream/PDF/view> (pristupljeno: 11.10.2023.)

6. LibusoftCicom, in2 GRUPA (n.d.), *SPI računovodstvo i analitika - komunalna poduzeća*, brošura, dostupno na: file:///C:/Users/Novi%20Laptop/Desktop/Komunalna_RiA_v2.pdf (pristupljeno: 03.10.2023.)
7. Novac.net (28.12.2012.) *Razlika između fakture i računa*, dostupno na: <https://savjeti.novac.net/blogovi/razlika-između-fakture-i-racuna/> (pristupljeno: 11.10.2023.)
8. Perkušić, D. (2016) *Osnove računovodstva*, Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za stručne studije, dostupno na: https://www.oss.unist.hr/sites/default/files/file_attach/Osnove%20ra%C4%8Dunovodstva%20RIF%20-%20Dijana%20Perku%C5%A1i%C4%87.pdf (pristupljeno: 11.10.2023.)
9. Rao d.o.o. (n.d.), *Proizvodi – RAO.nkp*, dostupno na: <https://www.rao.hr/rao-nkp-2/#> (pristupljeno 03.10.2023.)
10. Sarvan D. (07.08.2018), *Stupio je na snagu novi Zakon o komunalnom gospodarstvu*, IUS-INFO, Zagreb, dostupno na: <https://www.iusinfo.hr/aktualno/dnevne-novosti/stupio-je-na-snagu-novi-zakon-o-komunalnom-gospodarstvu-35005> (pristupljeno: 27.09.2023.)
11. Teb – poslovno savjetovanje (22.07.2023), *Propisi i informacije, financije i računovodstvo, Objavljene izmjene i dopune Zakona o računovodstvu*, dostupno na: <https://www.teb.hr/novosti/2023/objavljene-izmjene-i-dopune-zakona-o-racunovodstvu/> (pristupljeno: 28.09.2023.)
12. Udruga Gradova (n. d., 2019), *Primjena Zakona o komunalnom gospodarstvu u jedinicama lokalne samouprave*, dostupno na: <https://www.udruga-gradova.hr/wordpress/wp-content/uploads/2019/01/Brosura-ZKG-i-odluke.pdf> (pristupljeno 27.09.2023.) str 3
13. Univerzal Đakovo (n.d.), *O nama*, dostupno na: <https://univerzal-djakovo.hr/o-nama/> (pristupljeno: 12.09.2023.)
14. Univerzal Đakovo (n.d.), *Poslovi; Dokumenti*, dostupno na: <https://univerzal-djakovo.hr/dokumenti/> (pristupljeno 12.09.2023.)
15. U Univerzal d.o.o. (n.d.), *Godišnje izvješće za 2021. godinu*, broj:369/2-2022, dostupno na: https://univerzal-djakovo.hr/wp-content/uploads/2023/01/Godisnje-izvjesce_Univerzal-2021.pdf (pristupljeno 14.09.2023.)
16. Univerzal d.o.o. (2023), *Bilješke uz financijske izvještaje 01.01-2022.-31.12.2022.*, Broj: 398/1-2023

13.3. ZAKONI

1. Zakon o komunalnom gospodarstvu, Narodne novine br. 68/18, 110/18, 32/20
2. Zakon o računovodstvu, Narodne novine br. 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20, 114/22, 82/23
3. Zakon o gospodarenju otpadom, Narodne novine br. 84/21
4. Zakon o porezu na dodanu vrijednost, Narodne novine br. 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, 121/19, 138/20, 39/22, 113/22, 33/23
5. Zakon o javnoj nabavi, Narodne novine br. 120/16, 114/22

14. POPIS SLIKA, TABLICA I GRAFIKONA

Slika 1. Poslovanje Univerzala d.o.o. Đakovo u 2022. godini – Bilanca na dan 31.12.2022.	26
Slika 2. Poslovanje Univerzala d.o.o. Đakovo u 2022. godini – Račun dobiti i gubitka za razdoblje od 01. siječnja do 31. prosinca 2022. godine.	31
Slika 3 Prikaz primjera temeljnice	36
Slika 4. Prikaz odluke o odabiru u provedenoj javnoj nabavi u poduzeću Univerzal	38
Slika 5 Sustavi i moduli unutar SPI-a.....	39
Slika 6. SPI Sustav u Univerzal d.o.o.....	41
Slika 7. Parking Informacijski Sustav – početna.....	42

15. ŽIVOTOPIS

europass

Antonija Pavković

Datum rođenja: 11/10/1986 **Državljanstvo:** hrvatsko **Spol:** Žensko

Telefonski broj: (+385) 0919532007 (Mobilni telefon) **E-adresa:**

antonijapavk@gmail.com **Facebook:** <https://hr->

hr.facebook.com/antonija.pavkovic **Viber:** Antonija

Adresa: Ul. Ivica Račana 19, 31400, Đakovo, Hrvatska (Kućna)

O MENI

Ovdje možete unijeti svoj opis...

RADNO ISKUSTVO

2022 – TRENUTAČNO Đakovo, Hrvatska

REFERENT ZA EVIDENCIJU NAPLATE KOMUNALNIH USLUGA UNIVERZAL D.O.O.

- prima reklamacije korisnika usluga i u po potrebi o istom obavještava tajnika društva odnosno rukovoditelja računovodstva;
- šalje opomene;
- prati stanje potraživanja te pravovremeno pokreće ovršni postupak;
- prati stanje ranije pokrenutih ovrha te u suradnji s tajnikom društva vrši izmjene načina – sredstva ovrhe;
- piše dopise, izdaje potvrde o stanju duga, sklapa dogovore, a sve u suradnji s tajnikom društva ili rukovoditeljem računovodstva

2016 – 2022 Đakovo, Hrvatska

BLGAJNIK NA PARKINGU UNIVERZAL D.O.O.

- prima uplate za sve usluge iz predmeta poslovanja Poslodavca;
- obavlja poslove operatera na računalu;
- svaki dan predaje dnevni utržak u dnevno-noćni trezor te dostavlja dokumentaciju u računovodstvo;
- vodi evidencije o prodanim povlaštenim godišnjim kartama, mjesečnim parkirnim kartama, kao i vlasnicima vozila koji su oslobođeni plaćanja naknade za parkiranje;

- pruža usluge informiranja korisnicima usluga iz predmeta poslovanja Društva;
- svakodnevno dodjeljuje rajone kontrolorima parkiranja;

OBRAZOVANJE I OSPOSOBLJAVANJE

2001 – 2004 Đakovo, Hrvatska

PRODAVAČ Srednja strukovna škola Braće Radić Đakovo

Internetske

stranice

<https://strukovna.co>

[m/](#) 2004 – 2005

Osijek, Hrvatska

KOMERCIJALIST Trgovačka i komercijalna škola "Davor Milas" Osijek

Internetske stranice <http://ss-trg-kom-dmilas-os.skole.hr/>

DIGITALNE VJEŠTINE

Timski rad Komunikacijski programi (Skype Zoom TeamViewer) Informacije i komunikacija (pretraživanje interneta) Rad na računalu Društvene mreže, MS Office (Word Excel PowerPoint) Internet

JEZIČNE VJEŠTINE

Materinski jezik/jezici: **HRVATSKI**

Drugi jezici:

RAZUMIJEVANJE

GOVOR

PISANJE

	Slušanje	Čitanje	Govorna produkcija	Pisanje
--	----------	---------	--------------------	---------

ENGLESKI	B1	B1	B1	B1
-----------------	----	----	----	----

Razine: A1 i A2: temeljni korisnik; B1 i B2: samostalni korisnik; C1 i C2: iskusni korisnik

DODATNE INFORMACIJE

VOZAČKA DOZVOLA

Vozačka dozvola: B

Veleučilište s pravom javnosti

Baltazar Zaprešić

Obrazac za pohranu završnih radova / diplomskih radova

Ime i prezime studenta: Antonija Pavković

Naslov na hrvatskome jeziku: Računovodstveni aspekt poslovanja komunalnih društava na primjeru

Naslov na engleskome jeziku: The accounting aspect of utility Companies for example

Mentor: Dario Lešić univ. spec. oec.

Predsjednik Povjerenstva: dr. sc. Matej Galić

Član Povjerenstva: dr.sc. Antal Balog

Naziv kolegija: Računovodstvo

Ustanova koja je dodijelila akademski stupanj: Veleučilište s pravom javnosti Baltazar Zaprešić

Datum, mjesto i država obrane rada: 15.11.2023., Zaprešić, Hrvatska

Sažetak na hrvatskome jeziku:

Računovodstvo možemo gledati kao određenu tehniku kojom se bilježe poslovne promjene i događaji, kao i objašnjenju rezultata koje smo dobili na temelju evidencije tj. obradom podataka. Računovodstvo nekog poduzeća koristi se funkcijama računovodstvenog informacijskog sustava u svrhu vođenja financijskih transakcija. Komunalnim djelatnostima možemo navesti brigu o komunalnim infrastrukturama, kao što je održavanje građevina, groblja, javnih površina, čistoće i slično, uslužne komunalne djelatnosti koje se ogledaju u uslugama parkiranja, tržnica, ukopa i slično. Izuzev navedenog važno je istaknuti kako su komunalne djelatnosti za građane od izuzetne važnosti jer izvršavaju zadovoljenje potreba koje su od životnog značenja za stanovništvo. Komunalne se djelatnosti mogu korelirati kao dio gospodarske djelatnosti, ali isto tako da ne ulaze u zakonske norme slobodnog tržišta, zbog svog načela neprofitnosti. Novi sustavi koji se koriste u računovodstvu omogućavaju precizan i efikasan uvid u troškove poduzeća te vrše detaljniju analizu za ekonomičnije poslovanje. Na ovom završnom radu koristila se studija slučaja na poduzeću Univerzal d.o.o. Đakovo, te se izvršila analiza rada računovodstva i godišnjih financijskih izvještaja.

Ključne riječi na hrvatskome jeziku: Računovodstvo, komunalne djelatnosti, načelo neprofitnosti, informacijski sustavi

Sažetak na engleskome jeziku:

Accounting can be viewed as a specific technique for recording business changes and events and explaining the results obtained based on records, i.e., data processing. A company's accounting is utilized within the functions of the accounting information system for the purpose of managing financial transactions. When it comes to municipal services, these encompass the care of communal infrastructure, such as maintenance of buildings, cemeteries, public areas, cleanliness, and more. Additionally, there are service-oriented municipal activities that include services related to parking, markets, burials, and similar services.

Besides the mentioned, it is essential to highlight that municipal services are of utmost importance to citizens, as they cater to needs that are vital for the population's well-being.

Municipal activities can correlate as part of the economic activities but, at the same time, they do not fall under the legal norms of the free market due to their non-profit principle. Modern accounting systems allow for precise and efficient cost analysis within a company, facilitating a more detailed assessment for cost-effective operations. In this final thesis, a case study of the company Univerzal d.o.o. Đakovo was used to analyze the accounting department and annual financial reports.

Ključne riječi na engleskome jeziku: Accounting, municipal services, non-profit principle, information systems

Naziv studija: **a) Stručni prijediplomski studij**
 b) Stručni diplomski studij

Usmjerenje: Poslovna ekonomija i financije

Vrsta rada: **a) završni rad**
 b) diplomski rad

Akademski naziv: **a) prvostupnik ekonomije (bacc. oec)**
 b) prvostupnik informacijskih tehnologija (bacc. inf. tech.)
 c) magistar komunikacijskog menadžmenta (mag. comm.)
 d) magistar projektnog menadžmenta (mag. oec.)
 e) magistar menadžmenta javnog sektora (mag. oec.)
 f) magistar financijskog menadžmenta (mag. oec.)
 g) magistar financija i investicija (mag. oec.)

Sadržaj mog rada dostupan je u:

a) otvorenom pristupu (cjeloviti rad i podaci o njemu dostupni su svima)

b) ograničenom pristupu (podaci o radu dostupni su svima, no cjeloviti je rad dostupan svim korisnicima iz sustava znanosti i visokog obrazovanja Republike Hrvatske, tj. autoriziranim osobama koje su se prijavile u repozitorij koristeći se AAI@EduHr elektroničkim identitetom)

c) ograničenom / institucijskom pristupu (podaci o radu dostupni su svima, a cjeloviti je rad dostupan autoriziranim osobama koje su djelatnici ili studenti matične ustanove)

d) zatvorenom pristupu (podaci o radu dostupni su svima, cjeloviti je rad nedostupan)

Objasnite odabir pristupa radu: Želim da moj rad bude dostupan svima

Napomena:

Ovaj se obrazac ispunjava računalno i dostavlja uz završni rad!

Dva ispisana primjerka obrasca student donosi u referadu na ovjeru.

Jedan primjerak ovjerenog obrasca referada dostavlja u knjižnicu.

Mjesto i datum: 15.11.2023.

Student: Antonija Pavković

Potpis:

*Izrazi s rodnim značenjem jednako se odnose kako na ženski tako i na muški rod.

